

USTROJ I ORGANIZACIJA JAVNE VATROGASNE POSTROJBE I DOBROVOLJNOG VATROGASNOG DRUŠTVA

Mažić, Valentina

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:853966>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-30**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu

Odjel sigurnosti i zaštite

Stručni diplomski studij sigurnosti i zaštite

Valentina Mažić

**USTROJ I ORGANIZACIJA JAVNE
VATROGASNE POSTROJBE I
DOBROVOLJNOG VATROGASNOG
DRUŠTVA**

DIPLOMSKI RAD

Karlovac, 2024.

Karlovac University of Applied Sciences

Safety and Protection Department

Professional graduate study of Safety and Protection

Valentina Mažić

**STRUCTURE AND ORGANIZATION OF
THE PUBLIC FIRE BRIGADE AND
VOLUNTARY FIRE BRIGADE**

MASTER THESIS

Karlovac, 2024.

Veleučilište u Karlovcu
Odjel sigurnosti i zaštite
Stručni diplomski studij sigurnosti i zaštite

Valentina Mažić

**USTROJ I ORGANIZACIJA JAVNE
VATROGASNE POSTROJBE I
DOBROVOLJNOG VATROGASNOG
DRUŠTVA**

DIPLOMSKI RAD

Mentor: dr. sc. Snježana Kirin, prof. struč. stud.

Karlovac, 2024.

**VELEUČILIŠTE
U KARLOVCU**
Karlovac University
of Applied Sciences

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Trg J.J.Strossmayera 9

HR-47000, Karlovac, Croatia

Tel. +385 - (0)47 - 843 - 510

Fax. +385 - (0)47 - 843 - 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni prijediplomski / stručni diplomski studij: Sigurnosti i zaštite
(označiti)

Usmjerenje: Zaštita na radu

Karlovac, ožujak, 2024.

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student: Valentina Mažić

Matični broj: 0415618011

Naslov: Ustroj i organizacija Javne vatrogasne postrojbe i Dobrovoljnog vatrogasnog društva

Opis zadatka: U ovom radu prikazujemo ustroj i organizaciju Javne vatrogasne postrojbe i Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Strukturu i hijerarhiju u takvim organizacijama, te definiranje zadataka vatrogasca. Objasniti financiranje u sustavu vatrogastva i koji zakoni i pravilnici to reguliraju.

Zadatak zadan:

Rok predaje rada:

Predviđeni datum obrane:

Mentor:

Predsjednik ispitnog povjerenstva:

PREDGOVOR

U Dobrovoljno vatrogasno društvo Vrapče ućlanila sam se 2012.godine kada sam imala 12 godina. Sa 14 godina položila sam tećaj za Vatrogasnu mladež, a 2018. završila sam osposobljavanje za zvanje vatrogasac. Od tada sam operativni ćlan DVD-a te sam se do sada odradila mnogo intervencija. Moje iskustvo na dosadašnjim intervencijama bile su intervencije zbog jakog nevremena i vjetra, zbog poplava i oštećenja grada zbog posljedica potresa.

Posebno se zahvaljujem mentorici dr. sc. Snježani Kirin, prof. struč. stud. na pomoći i strpljenju tijekom izrade diplomskog rada.

Također bih se htjela zahvaliti profesorima na Veleučilištu u Karlovcu koji su mi prenijeli znanje tijekom studiranja.

Htjela bih se zahvaliti svojoj obitelji i kolegama vatrogascima iz Dobrovoljnog vatrogasnog društva Vrapće na strpljenju, razumijevanju i pomoći tijekom studiranja i pisanja diplomskog rada.

SAŽETAK

Organizacija je svako povezivanje i usklađivanje neke djelatnosti te rješavanje problema koji iz tog proizlaze, sa svrhom postizanja zajedničkih ciljeva tj. Podizanja uspješnosti.

Dobrovoljno vatrogasno društvo s pripadajućom vatrogasnom postrojbom nadležno je tijelo za vatrogastvo, odgovorno je za provedbu vatrogasne djelatnosti na određenom području.

Javna vatrogasna postrojba je nadležno tijelo za provedbu vatrogasne djelatnosti na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave, s pripadajućim ovlastima.

Vatrogasci spašavaju ljude, životinje i štite imovinu ugrožene požarom, poplavom, potresima i u drugim katastrofama, a djeluju i u raznim tehničkim intervencijama, kao što su prometne nesreće, vađenje utopljenika, spašavanje ljudi i životinja s visina i dubina i dr.

Pravilnikom o jedinstvenom obliku i kroju odore članova vatrogasnih postrojbi te oznakama zvanja detaljno je propisano kada i pod kojim uvjetima vatrogasci nose koju od navedenih odora, kakav je kroj i oblik pojedinih odora te posebno oznake zvanja i dužnosti.

Odredbe iz Zakona koje se odnose na zaštitu na radu na vatrogasnim intervencijama jednako se primjenjuju na profesionalne i na dobrovoljne vatrogasce koji obavljaju vatrogasnu djelatnost odnosno provode vatrogasne intervencije.

Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica te za opremanje njezinih članica, osiguravaju se u proračunu općine, grada i Grada Zagreba čije područje pokrivaju. Sredstva za financiranje također se osiguravaju u proračunima županija.

Ključne riječi: organizacija, Javna vatrogasna postrojba, dobrovoljno vatrogasno društvo, vatrogasac, vatrogasna odora, zaštita na radu, financiranje

SUMMARY

Organization is any connection and coordination of an activity and the solution of problems arising from it, with the purpose of achieving common goals, i.e. increasing performance.

The voluntary firefighting association with the associated firefighting unit is the competent authority for firefighting, and is responsible for the implementation of firefighting activities in a certain area.

The public fire department is the competent authority for the implementation of firefighting activities in the territory of one or more local self-government units, with the corresponding powers.

Firefighters rescue people, animals and protect property threatened by fire, floods, earthquakes and other disasters, and they also act in various technical interventions, such as traffic accidents, rescue of drowning people, rescuing people and animals from heights and depths, etc.

The rulebook on the uniform shape and cut of the uniforms of members of the fire brigade and the rank insignia prescribes in detail when and under what conditions firefighters wear which of the above uniforms, what the cut and shape of individual uniforms are, and especially rank and duty insignia..

The provisions of the Act relating to occupational health and safety during firefighting operations are equally applicable to professional and volunteer firefighters who perform firefighting activities, i.e. conduct firefighting operations.

Funds for financing firefighting activities and the activities of voluntary firefighting societies and firefighting communities, as well as for equipping its members, are provided in the budget of the municipality, city and City of Zagreb whose area they cover. Funds for financing are also provided in the budgets of the counties.

Keywords: organization, Public fire brigade, voluntary fire brigade, firefighter, firefighters uniform, safety at work, financing

	IV
SADRŽAJ	
ZAVRŠNI ZADATAK	I
PREDGOVOR	II
SAŽETAK	III
SADRŽAJ	IV
1. UVOD	1
1.1 Predmet i cilj rada	2
1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja	3
2. POVIJESNI RAZVOJ ZAŠTITE OD POŽARA	4
2.1 Osnivanje dobrovoljnih vatrogasnih društava	6
2.2 Osnivanje profesionalnih vatrogasnih postrojbi	7
2.3 Osnivanje vatrogasnih zajednica, nakladništvo i osposobljavanje	8
2.4 Normativno reguliranje vatrogasne djelatnosti	11
3. VATROGASNE POSTROJBE RH	13
3.1 Dobrovoljna vatrogasna društva RH	15
3.1.1 Postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva	16
3.1.2 Zapovjednik i zapovjedništvo vatrogasne postrojbe društva	17
3.1.3 Predsjednik, upravni odbor i tajnik	20
3.1.4 Ciljevi i djelatnosti dobrovoljnog vatrogasnog društva	23
3.2 Javne vatrogasne postrojbe RH	25
3.2.1 Upravljanje javnom vatrogasnom postrojbom	26
3.2.2 Unutarnje ustrojstvo i zaposlenici javne vatrogasne postrojbe	29
3.2.3 Djelatnosti javne vatrogasne postrojbe	30
3.2.4 Intervencijska vatrogasna postrojba	31

4. DOBROVOLJNI I PROFESIONALNI VATROGASCI	33
4.1 Organizacija rada vatrogasaca	36
4.2 Prava i obveze vatrogasaca	41
4.3 Odgovornosti vatrogasca	44
4.4 Vatrogasna odora	45
4.4.1 Svečana odora	46
4.4.2 Radna odora	47
4.4.3 Zaštitna odora	48
4.4.4 Pravila nošenja odore	49
5. ZAŠTITA NA RADU	49
6. FINANCIRANJE U SUSTAVU VATROGASTVA	52
7. ZAKLJUČAK	57
8. LITERATURA	58
9. POPIS SLIKA	59

1. UVOD

Grčka riječ „organon“ je korijen pojma organizacija, koja označava spravu, instrument, a logički označava unutrašnju povezanost.

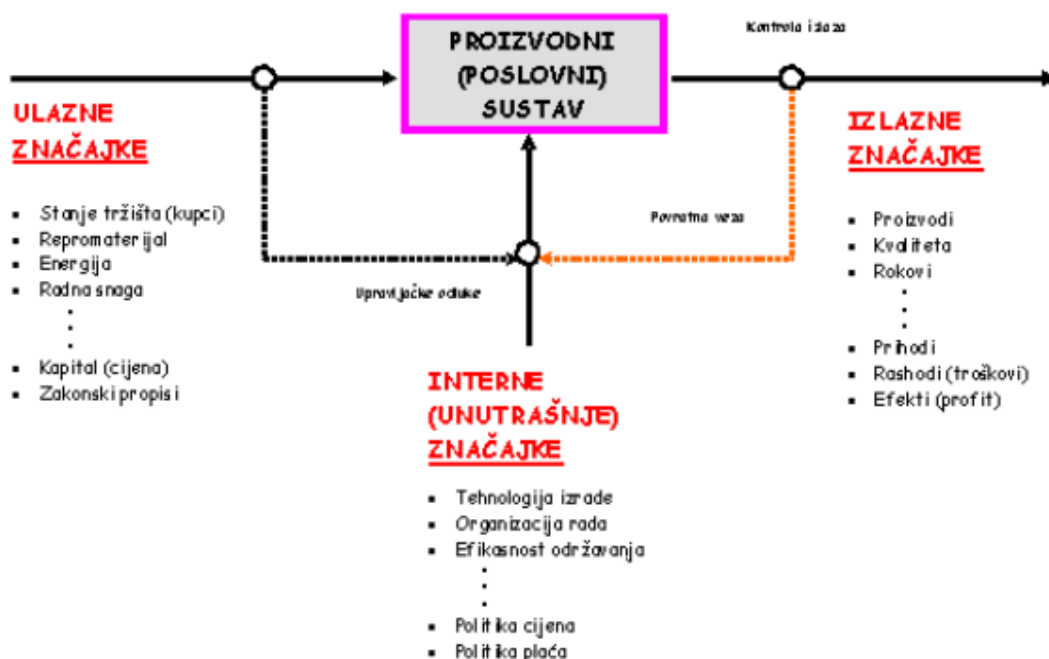
Organizacija je svako povezivanje i usklađivanje neke djelatnosti te rješavanje problema koji iz tog proizlaze, sa svrhom postizanja zajedničkih ciljeva tj. Podizanja uspješnosti.

Organizacija podrazumijeva i proces organiziranja i formalnu strukturu koja je rezultat tog procesa.

Organizacija rada je oblast rješavanja tehničkih, ekonomskih, socioloških i informacijskih problema pri usklađivanju tijekom vremena i povezivanja rada u djelotvornu cjelinu.

Funkcije poslovnog sustava (slika 1.) su osnovna grupa poslova i dijele se na:

- Komercijalna funkcija (prodaja, nabava, servis)
- Tehnička funkcija (konstrukcija i razvoj, proizvodnja, kontrola, održavanje)
- Financijska funkcija (financiranje, računovodstvo)
- Kadrovska funkcija (osiguranje i obuka osoblja, pravni poslovi, poslovi sigurnosti)
- Specijalne funkcije (marketing, EOP, društveni standard) [1,2]

Slika 1. Poslovni sustav sa relevantnim grupama varijabli

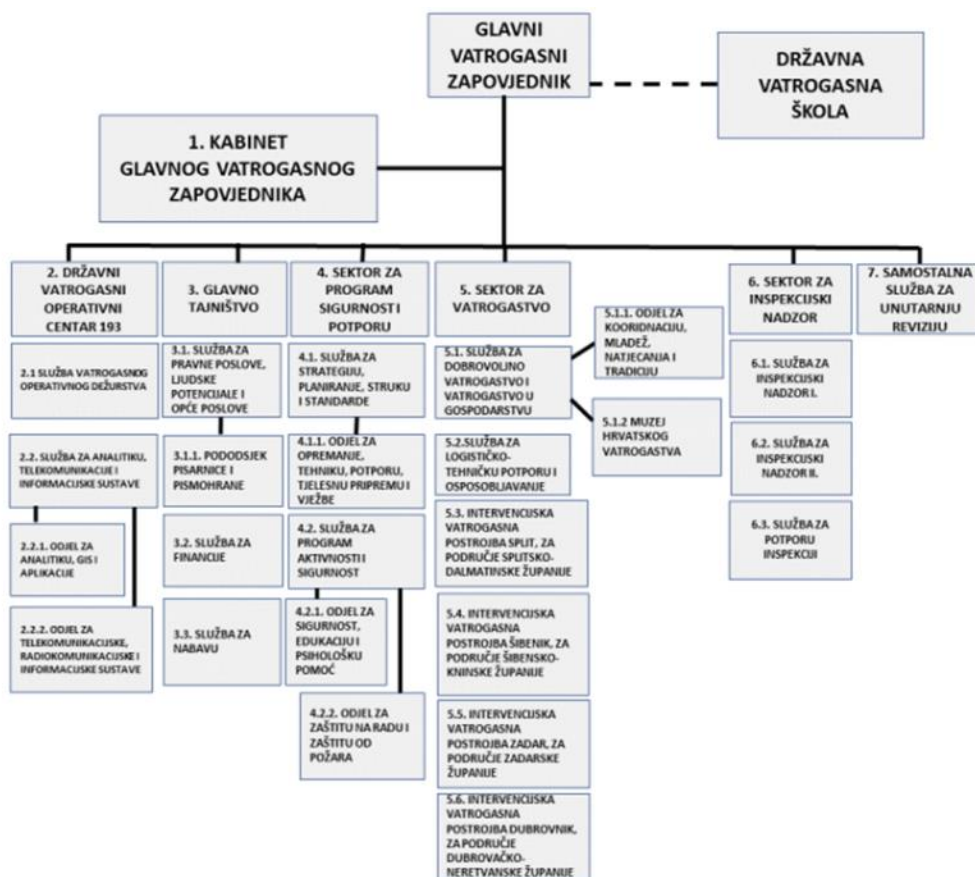
1.1 Predmet i cilj rada

Hrvatska vatrogasna zajednica je središnji državni ured nadležan za vatrogastvo, kojem je na čelu glavni vatrogasni zapovjednik, što možemo vidjeti iz slike 2.

Glavni vatrogasni zapovjednik odgovoran je Vladi RH za zakonitosti rada Hrvatske vatrogasne zajednice te za opremljenost, organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogasnih organizacija, vatrogasnih postrojbi i vatrogasaca na području RH.

Vatrogasne zajednice županija i vatrogasna zajednica Grada Zagreba pod nadležnošću su Hrvatske vatrogasne zajednice u operativnom i provedbenom smislu.

Hrvatska vatrogasna zajednica je proračunski korisnik državnog proračuna te se na proračunske procese primjenjuju proračunski propisi. [3]

Slika 2. Hrvatska vatrogasna zajednica - državna upravna organizacija

1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja

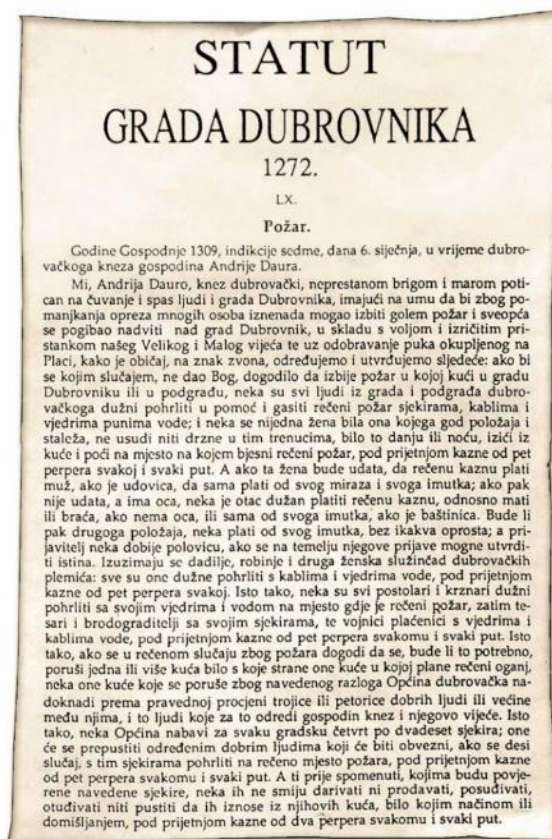
Ovaj rad je nastao zbog vlastitog dugogodišnjeg iskustva u vatrogastvu kao operativni član dobrovoljnog vatrogasnog društva, zbog raznih tečaja za vatrogasca koje sam položila, te znanja stečenog na Veleučilištu u Karlovcu.

Ovim radom prikazujem ustroj i organizaciju Javne vatrogasne postrojbe i Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Strukturu i hijerarhiju u takvim organizacijama, te definiranje zadataka vatrogasca. Objasniti financiranje u sustavu vatrogastva i koji zakoni i pravilnici to reguliraju.

2. POVIJESNI RAZVOJ ZAŠTITE OD POŽARA

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave organiziraju zaštitu od požara na svom području kao javnu službu te skrbe o stanju zaštite od požara na svom području sukladno propisima donesenim na temelju Zakona o zaštiti od požara, planovima zaštite od požara, općim aktima i drugim odlukama, kao i priznatim pravilima tehničke prakse. [4]

Prve pisane odredbe vezane uz zaštitu od požara nalazimo u Statutu Dubrovačke Republike 1272. godine (slika 3). Jedna od naredba propisivala je „da nitko unutar gradskih zidina ne smije imati kuću prekrivenu slamom“. Osim toga, Dubrovačka Republika financirala je uklanjanje kuća koje su bile izgrađene od građevinskog materijala koji je podložan nastajanju i širenju požara, te izgradnja novih.

Slika 3. Statut grada Dubrovnika iz 1272. godine

Prve zapise koji se odnose na zaštitu od požara na kontinentalnom dijelu Hrvatske nalazimo u Varaždinu, iz 1588., i Samoboru, iz 1741. godine. Važne aktivnosti u zaštiti od požara provedene su tijekom 18. stoljeća u vrijeme Marije

Terezije. Kraljica je 1768. godine donijela naredbu, tzv. „požarnički propis“, po kojoj zemlje monarhije moraju donijeti propise vezane uz zaštitu od požara. [5]

Nakon toga, Kraljevsko vijeće Hrvatske, Slavonije i Dalmacije donijelo je 1768. godine prvi propis za obranu od požara na razini Hrvatske pod nazivom: *Osnova kako bi se mogli spriječiti požari u slobodnim kraljevskim gradovima i trgovištima*. Taj propis bio je poticaj i podloga za donošenje prvih akata, mjera i naredbi u pogledu obrane od požara za Hrvatske gradove. Samobor izdaje propise 1772., 1788. i 1794. godine ili nadopunjuje i usklađuje postojeće. Križevci donose prvi „požarni red“ 1807. u Požegi nastaje prvi propis 1824., te 1834., poznat po odrednicama vodoopskrbi. Na temelju tog propisa te je godine u Požegi iskopan prvi vatrogasni bunar i 1839. imaju izgrađeno drveno spremište za ručne štrcaljke i organizirane noćne čuvare, a to su bili vatrogasci sa zapovjednikom.

Slavonski brod je 1834. uredio obranu od požara, a u svojem je propisu naveo i „vatroobrambenu četvu“. Karlovac donosi propis koji se odnosi na zaštitu od požara 1813., pa zatim 1866. godine. Osijek je to učinio 1839. godine. Obrana od požara, koliko god napredovala kroz donošenje tzv. Požarnih redova i sl., nije bila potpuna ni dovoljna. Iako su ti propisi naravno pridonijeli zaštiti od požara, često nisu sadržavali konkretne mjere i obveze u pogledu organizacije gašenja požara, tako da su požari nerijetko pustošili gradove i naselja.

Gradovi koji su bili pod vojnom upravom u Vojnoj krajini osamdesetih godina 18. stoljeća, imali su propisani vatrogasni red: „Feuer Ordnung“. Po tom propisu određena su mjesta koja su bila opskrbljena opremom za gašenje požara.

Gotovo stotinu godina nakon prvog propisa za obranu od požara, u 19. stoljeću, za područje Hrvatske propisuje se 1857. godine nove požarne smjernice iz Beča. Već iste godine Zagreb donosi propis pod nazivom „Gasnik“, a Varaždin „Redarstveno požarnički red“. U Zagrebu je iste godine osnovano tijelo pod nazivom gradsko vatrogasno-graditeljstveni odbor. [5]

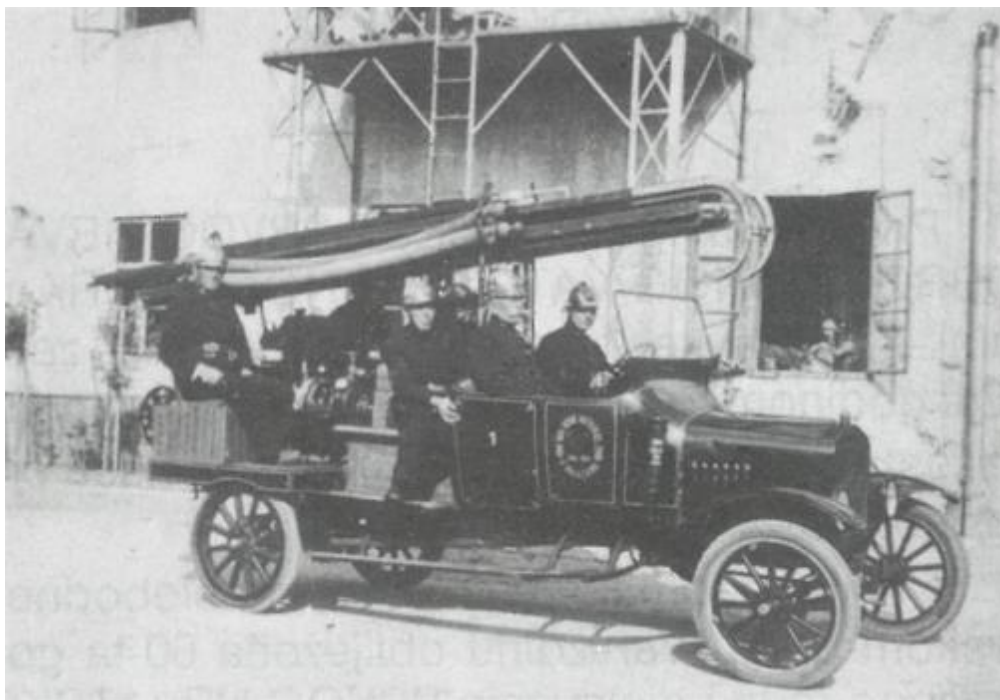
2.1 Osnivanje dobrovoljnih vatrogasnih društava

Počeci dobrovoljnog vatrogastva, kakvoga i danas poznajemo, započeo je 1864. godine u Varaždinu. Te godine, 17. lipnja osnovan je „Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu“ (dobrovoljno vatrogasno društvo), sa 156 članova, što možemo vidjeti iz slike 4. Osnivač tog društva bio je turpijarski radnik Oton Mayer, koji je radio u obrtničkim radionicama u Austriji i južnoj Njemačkoj i tako upoznao suvremena društvena kretanja te donio u svoj Varaždin ideju slobodnog udruživanja građana u razna, pa tako i vatrogasna društva.

Radi same usporedbe, navodi se da su počeci dobrovoljnog vatrogastva na europskom kontinentu vezani uz njemačke gradove Meissen i Durlach. U srpnju 1841. u Meissenu osnovano je prvo vatrogasno društvo pod nazivom „Losch und Pompier Corps“, a pet godina nakon toga 26. srpnja 1846., poznati proizvođač vatrogasne opreme Karl Metz i građevinski poduzetnik Christian Hengst bili su inicijatori osnivanja dobrovoljnog vatrogasnog društva u gradu Durlachu, pod nazivom „Freiwilliges Pompier-corps Durlach“.

Nakon Varaždina i u drugim su se hrvatskim gradovima osnivala dobrovoljna vatrogasna društva, i to:

- Sisak 1865.,
- Otočac 1868.,
- Ludbreg 1869.,
- Zagreb 1870.,
- Karlovac 1871. itd. [5]

Slika 4. Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu

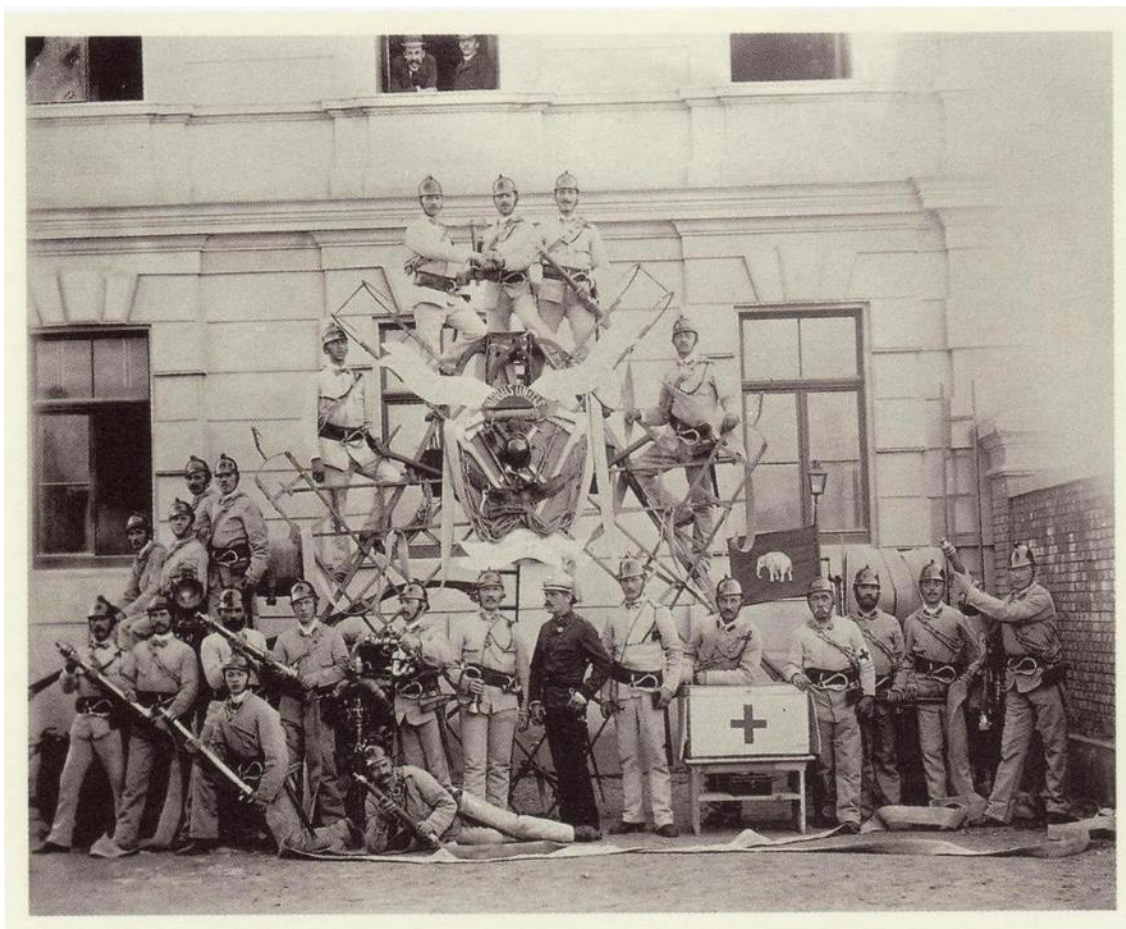
2.2 Osnivanje profesionalnih vatrogasnih postrojbi

Profesionalno vatrogastvo počinje polovicom 19. stoljeća, na način da se u pojedinim gradovima osnivaju plaćene službe koje su skrbile za preventivnu zaštitu i vatrogasnu opremu, ali nisu bile ustrojene kao vatrogasne postrojbe. Tako je naprimjer, Gradsko poglavarstvo Zadra donijelo 25. travnja 1854. Pravilnik o zaštiti od požara, temeljem kojeg je djelovala vatrogasna služba sve do 1881. godine kada je u požaru koji je uništio jednu stambenu zgradu u gradu ta služba sasvim zatajila. Pa je tako te godine Gradsko vijeće Zadra donijelo odluku o ustrojavanju kvalitetnije i djelotvorne službe (Regolamento del corpo pompieri volontari) koja je u početku imala 24 dobrovoljna člana i 6 pripravnika.

U to je vrijeme administrativna jedinica pod nazivom Kraljevina Dalmacija pripadala Austriji. Unatoč obećanjima, Austrija tijekom svoje vladavine od 1815. do 1918. nije sjedinila Dalmaciju s Hrvatskom. Zbog svoje izoliranosti i prijašnjeg francuskog administrativnog uređenja u Dalmaciji se nije razvijalo dobrovoljno vatrogastvo onim tempom i uz blagotvorni utjecaj Austro-ugarske kako je to bilo u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. [5]

Prema dostupnim dokumentima, najstarija profesionalna vatrogasna postrojba na području Hrvatske je Gradski vatrogasni zbor u Rijeci (slika 5) koji je osnovan 1863. godine, temeljem odluke gradskog magistrata. Nakon Rijeke osnovane su profesionalne vatrogasne postrojbe u Puli 1878. i 1910. u Zagrebu.

Temeljem osnivanja profesionalnih vatrogasnih postrojbi u većini slučajeva bila su dotadašnja gradska dobrovoljna vatrogasna društva. [5]

Slika 5. Gradski vatrogasni zbor u Rijeci

2.3 Osnivanje vatrogasnih zajednica, nakladništvo i osposobljavanje

Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica, osnovana je 1876. godine, a prvi predsjednik bio je Gjuro Stjepan Deželić (slika 6).

Slika 6. Gjur Stjepan Deželić

Ideja o zbližavanju i suradnji tadašnjih dobrovoljnih vatrogasnih društava na tlu Hrvatske niknula je 1872. godine, samo 8 godina od osnutka Prvoga hrvatskoga dobrovoljnog vatrogasnog zbora u Varaždinu. Prvi priručnik za osposobljavanje izdan je 1882. godine pod nazivom „Obučevnik za dobrovoljne vatrogasce“, koji je obrađivao teme:

- Zadaci vatrogasnih društava
- Gasila i njihova uporaba
- Taktika gašenja požara
- Te ustroj i oprema gasilačkih postrojbi

Da bi se ojačala Zajednica i unaprijedilo dobrovoljno vatrogastvo, te zaštitili interesi dobrovoljnih vatrogasnih društava, Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica učinila je bitan pomak u organizaciji. Tako je na skupštini održanoj 1899. godine utvrdila nacrt Gasnika za Kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju te zamolila Vladu da zakonom uredi vatrogastvo u Kraljevini. Tako je na toj skupštini Vladi predloženo da osiguravajući zavodi izdvajaju za vatrogastvo 2% od njihova bruto prihoda te da kotarske oblasti nastoje osnovati vatrogasna društva u svakoj

općini. Zaključkom iste skupštine, dobrovoljni vatrogasci Hrvatske dobili su i svoju vatrogasnu oznaku koju nose na ovratniku, a koju čine kaciga i ukriž postavljeni čekić i sjekirica (slika 7). To je začetak stvaranja jedinstvenih vatrogasnih nacionalnih oznaka.

Slika 7. Vatrogasna oznaka

Prvi hrvatski strukovni vatrogasni tečaj održan je 1891. godine. Te iste godine utemeljena su i prva hrvatska vatrogasna odlikovanja. Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica podupire, najprije, izlaženje polumjesečnika „Vatrogasac“, koji izlazi od 1892. godine, a od 1896. izdavanje „Vatrogasnog viestnika“ kao službenog glasila Zajednice (slika 8). [5]

Slika 8. "Vatrogasni viestnik"

2.4 Normativno reguliranje vatrogasne djelatnosti

Zakon o organizaciji vatrogastva kraljevine Jugoslavije stupio je na snagu 26. srpnja 1933. godine. Organizacija vatrogastva do donošenja Zakona temeljila se na pravilima društava i zajednice koji su trebali biti usklađeni sa Zakonom o udruženjima, zborovima i dogovorima. Temeljem tog Zakona organizaciju vatrogastva sačinjavaju:

- Vatrogasne čete
- Vatrogasne župe
- Vatrogasne zajednice
- I Vatrogasni savez Kraljevine Jugoslavije.

Podjela ovih nadzornih vatrogasnih ustanova podudara se s podjelom zemlje na upravna područja. Područje vatrogasne župe podudara se s jednim ili više administrativnih kotareva; područje Vatrogasne zajednice podudara se s banovinskom podjelom zemlje na upravna područja, a Vatrogasni savez Kraljevine Jugoslavije središnja je i vrhovna vatrogasna ustanova u zemlji.

Nakon drugog svjetskog rata, prvi poslijeratni vatrogasni provedbeni propis (1945) za Jugoslaviju bila je „savezna“, Uredba za organizaciju zaštite od požara. Naredbom iz 1945. godine MUP Jugoslavije preuzima imovinu bivšega Vatrogasnog saveza Jugoslavije i osniva organizacijske jedinice za vatrogastvo u organima unutrašnjih poslova, koje su imale zadatak reorganizirati bivše dobrovoljne vatrogasne čete i dobrovoljna vatrogasna društva. Profesionalne vatrogasne jedinice dobile su naziv Državna vatrogasna milicija (kasnije Vatrogasna narodna milicija) i ušle su u sustav organa unutrašnjih poslova, organizirane na istim načelima kao Narodna milicija. U Hrvatskoj je u sklopu Ministarstva unutarnjih poslova osnovan Odsjek za zaštitu od požara i vatrogasnu organizaciju. U kotarima su osnovane referade za vatrogastvo i postavljeni referenti.

Nakon toga, Sabor 22. svibnja 1948. godine donosi „Zakon o dobrovoljnim vatrogasnim društvima Narodne Republike Hrvatske“ koji regulira rad i postojanje vatrogasnih organizacija. Zakonom su jasno formulirane obveze i utvrđeni zadaci dobrovoljnog vatrogastva i narodnih vlasti, na području kojih djeluju dobrovoljna

vatrogasna društva. Osim toga, potvrđena je društvena potreba za ovom organizacijom i zajamčen njezin daljnji razvitak. Temeljem Zakona ovlašćuje se ministar unutrašnjih poslova da propiše pitanje odredbe o unutarnjem ustrojstvu, djelokrugu i radu dobrovoljnih vatrogasnih društava, podsaveza i saveza te njihovih organa. Zatim se ovlašćuje da propiše jedinstveni vježbovnik za cjelokupno vatrogastvo, te da na prijedlog saveza donese nove propise o osposobljavanju stručnog osoblja dobrovoljnih vatrogasnih društava. Propise o vatrogasnoj uniformi i oznakama činova članova dobrovoljnih vatrogasnih društava te propise o davanju pohvala i vidnih priznanja članovima dobrovoljnih vatrogasnih društava donosi na prijedlog saveza ministar unutrašnjih poslova.

Nakon donošenja Zakona pristupilo se osnivanju kotarskih vatrogasnih podsaveza i odmah zatim je osnovan Savez dobrovoljnih vatrogasnih društava NR Hrvatske. U listopadu 1968. godine donosi se republički Zakon o zaštiti od požara i to je takozvani organizacijski „Zakon o zaštiti od požara“, i njime se zamijenio 20 godina stari Zakon o DVD-ima u NR Hrvatskoj 1948. potkraj 1977. je donesen novi Zakon o zaštiti od požara, u kojem je zaštita od požara definirana kao društveno posebno važna djelatnost. Time je vatrogastvo napokon dobilo svoj zasluženi status u društvu, jer je izašlo iz „udruženja građana“ u kategoriju financiranja iz društvenog proračuna.

Izvršno vijeće Sabora SR Hrvatske 7. ožujka 1984. izdalo je Upute o zajedničkom angažiranju na gašenju šumskih požara kad oni postanu elementarna nepogoda. Razrađeni su općinski planovi zaštite od požara i operativni planovi s konkretnim zadacima glede promatranja, obavještanja i dojave požara sve do samoga gašenja, uz opis sredstava, tehnike i ljudstva za svaki pojedini slučaj izbijanja požara i njegova gašenja.

Vatrogasni savez Hrvatske, na temelju naputka Vlade RH, u srpnju 1991. donosi „Upute za djelovanje vatrogasne organizacije Republike Hrvatske u izvanrednim okolnostima, ratnim sukobima i terorističkim aktivnostima, koje mogu izazvati požare, eksplozije, nesreće i drugo“. Zbog sve otvorenijeg razvoja agresorskog rata napadima svim vrstama oružja protiv RH, Republički štab Civilne zaštite u sklopu Ministarstva obrane donosi u srpnju 1991. „Odluku o prelasku dobrovoljnih

vatrogasnih društava i vatrogasnih saveza na rad i djelovanje u ratnim uvjetima“. Republički štab CZ u sklopu te Odluke donosi „Upute za djelovanje u neposrednoj ratnoj opasnosti i u ratnim uvjetima“.

Na sjednici CTIF-a u Albeni 25.9.1992. godine Hrvatska vatrogasna zajednica jednoglasno je primljena u članstvo ovoga Međunarodnoga tehničkoga odbora za preventivu i gašenje požara.

U lipnju 1993. Sabor RH donio je Zakon o zaštiti od požara i Zakon o vatrogastvu. Tim je Zakonom ukupno vatrogastvo (dobrovoljno i profesionalno), kao djelatnost, po prvi puta sustavno uređeno. Osnovne značajke bile su:

- Profesionalno vatrogastvo ustrojstveno je ušlo u MUP (financiranje iz državnog proračuna),
- Ozakonjena je, unutar MUP-a, jedna linija zapovijedanja za ukupno vatrogastvo (glavni vatrogasni zapovjednik na državnoj razini i područni na županijskoj),
- Određeno je jedno nadležno tijelo državne uprave (MUP) za poslove vatrogastva.

Sada je na snazi Zakon o vatrogastvu koji se primjenjuje od 1. ožujka 2024. godine. [5]

3. VATROGASNE POSTROJBE RH

Člankom 30. Zakona o vatrogastvu utvrđene su vrste vatrogasnih postrojbi. Slijedom toga „vatrogasnu djelatnost obavljaju vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice kao stručne i humanitarne organizacije koje ostvaruju prava na olakšice i povlastice, sukladno propisima“. [5]

Vatrogasne postrojbe koje neposredno obavljaju vatrogasnu djelatnost kao javnu službu su:

1. Javna vatrogasna postrojba
2. Postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva

3. Profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu
4. Postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva u gospodarstvu
5. Vatrogasna postrojba vatrogasne zajednice županije odnosno Grada Zagreba
6. Intervencijska vatrogasna postrojba

Vatrogasne postrojbe pod točkama 1., 2., 5. i 6. vatrogasnu djelatnost obavljaju korištenjem ovlasti utvrđenih Zakonom o vatrogastvu

Vatrogasne postrojbe pod točkama 3. i 4., kada sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji po zapovijedi glavnog ili županijskog vatrogasnog zapovjednika, izvan svog područja djelovanja, vatrogasnu djelatnost također obavljaju korištenjem ovlasti koje su utvrđene Zakonom o vatrogastvu.

Profesionalne postrojbe u gospodarstvu koje su osnovane za zaštitu javnih cesta, tunela i nacionalnih parkova, vatrogasnu djelatnost obavljaju korištenjem ovlasti utvrđenih Zakonom o vatrogastvu.

Na području jedinice lokalne samouprave mora djelovati onoliko javnih vatrogasnih postrojbi ili postrojbi dobrovoljnih vatrogasnih društava koliko je utvrđeno vatrogasnim planom županije. [4]

Propisano je da se javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva, dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu udružuju u vatrogasnu zajednicu općine odnosno grada. Prema tome, svi vatrogasni subjekti, s područja jedne jedinice lokalne samouprave, bez obzira da li se radi o vatrogasnim postrojbama, iz gospodarstva, dobrovoljnim vatrogasnim društvima ili profesionalnim postrojbama udružuju se u vatrogasne zajednice općina i gradova. U RH osnovano je oko 200-tinjak vatrogasnih zajednica općina i gradova.

Ako dvije ili više jedinica lokalne samouprave sporazumno osnuju zajedničku vatrogasnu zajednicu (područna vatrogasna zajednica), u nju se udružuju sve navedene postrojbe s njihova područja. Takav model udruživanja predviđa se u nekoliko županija, a posebno i istarskoj i Požeško-slavonskoj prema tom modelu je ustrojeno 29 područnih vatrogasnih zajednica u 9 županija.

Slijedom navedenih podataka, vatrogasne zajednice općina i gradova te područne vatrogasne zajednice udružuju se u vatrogasne zajednice županija i vatrogasnu zajednicu Grada Zagreba, koje se na kraju udružuju u Hrvatsku vatrogasnu zajednicu. [5]

3.1 Dobrovoljna vatrogasna društva RH

Dobrovoljno vatrogasno društvo s pripadajućom vatrogasnom postrojbom nadležno je tijelo za vatrogastvo, odgovorno je za provedbu vatrogasne djelatnosti na području jedinice lokalne samouprave sukladno vatrogasnom planu grada odnosno općine, koje u okviru svog djelokruga i nadležnosti propisanih Zakonom o vatrogastvu odgovara gradonačelniku odnosno općinskom načelniku.

Osniva se, djeluje i prestaje s djelovanjem sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje udruga, ako nije drukčije uređeno Zakonom o vatrogastvu.

Sukladno vatrogasnom planu općine odnosno grada, s jedinicom lokalne samouprave utvrđuje prava i obveze u provođenju vatrogasne djelatnosti.

Tijela dobrovoljnog vatrogasnog društva su:

- Skupština
- Zapovjedništvo
- Zapovjednik
- Predsjednik
- Upravni odbor

Skupština društva upravlja njime kao najviše tijelo upravljanja, a njezine nadležnosti, način rada i biranja članova uređuju se statutom dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Skupština donosi statut uz suglasnost vatrogasne zajednice grada, područja odnosno općine, odnosno uz suglasnost vatrogasne zajednice županije ako je to jedino dobrovoljno vatrogasno društvo u jedinici lokalne samouprave. [4,6]

Članovi društva mogu biti:

- Operativni
- Izvršni
- Pričuvni
- Veterani
- Počasni
- Vatrogasni pomladak
- Vatrogasna mladež

3.1.1 Postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva

Postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva djeluje unutar tog društva kao operativna snaga koja obavlja vatrogasnu djelatnost na području koje joj je dodijeljeno na temelju vatrogasnog plana grada, odnosno općine, a može biti:

- Središnja vatrogasna postrojba društva
- Vatrogasna postrojba društva

Središnja vatrogasna postrojba društva intervenira na području odgovornosti sukladno vatrogasnom planu grada odnosno općine i Grada Zagreba, dok vatrogasna postrojba društva intervenira na području djelovanja.

Prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti vatrogasna postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva (slika 9) koristi ovlasti utvrđene Zakonom o vatrogastvu i podzakonskim aktima.

Slika 9. Dobrovoljno vatrogasno društvo

Statut je temeljni akt i njime se uređuje način rada i nadležnosti tijela, odluke koje zapovjednik društva može donositi samostalno, a koje uz suglasnost upravnog odbora te djelovanje društva.

Zapovjednik zapovijeda vatrogasnom postrojbom dobrovoljnog vatrogasnog društva, te ima svog zamjenika.

Glavni vatrogasni zapovjednik pravilnikom propisuje kriterije za određivanje područja odgovornosti i područja djelovanja, vatrogasne intervencije te načine određivanja vatrogasne opreme i broja vatrogasaca koji moraju biti u postrojbi. [4,6]

3.1.2 Zapovjednik i zapovjedništvo vatrogasne postrojbe društva

Zapovjednik dobrovoljnog vatrogasnog društva zastupa i predstavlja društvo u okviru ovlasti utvrđenih statutom. Odgovoran je za:

- Organiziranost i osposobljenost vatrogastva na području za koje je odgovorno društvo
- Za operativni rad društva gradskom, područnom odnosno općinskom vatrogasnom zapovjedniku

- Obavlja sve poslove utvrđene Zakonom o vatrogastvu, statutom društva i odlukama nadležnih tijela društva

Zapovjednika na mandat od pet godina imenuje nadležno tijelo društva sukladno statutu, uz potvrdu načelnika odnosno gradonačelnika te suglasnost općinskog odnosno gradskog vatrogasnog zapovjednika ili područnog odnosno županijskog vatrogasnog zapovjednika, ako je jedino društvo. Također zapovjednik i njegov zamjenik moraju imati najmanje zvanje vatrogasca ili stečenu kvalifikaciju vatrogasnog smjera.

Jednom godišnje mora podnijeti izvješće o svom radu skupštini društva te općinskom načelniku odnosno gradonačelniku i općinskom, gradskom odnosno područnom zapovjedniku ili županijskom vatrogasnom zapovjedniku ako je jedino društvo, najkasnije do 30. lipnja tekuće godine za godinu koja prethodi.

Također je odgovoran za svoj rad upravnom odboru dobrovoljnog vatrogasnog društva i gradskom, općinskom odnosno županijskom vatrogasnom zapovjedniku.

Ako je na području jedinice lokalne samouprave osnovano samo jedno dobrovoljno vatrogasno društvo, tada je odgovoran za svoj rad upravnom odboru DVD-a, gradonačelniku odnosno općinskom načelniku te županijskom vatrogasnom zapovjedniku. [4]

Zapovjednik:

- Zastupa i predstavlja društvo
- Odgovara za zakonitosti rada
- Vodi poslove sukladno odlukama Skupštine
- Odgovoran je za podnošenje Skupštini prijedloga godišnjeg financijskog izvješća
- Dostavlja zapisnik s redovne sjednice
- Sklapa ugovore i poduzima druge pravne radnje u ime i za račun društva
- U dogovoru s predsjednikom sudjeluje u predlaganju godišnjeg programa rada i financijskog plana
- Provodi odluke i zaključke Skupštine i Upravnog odbora

- Sudjeluje u provedbi i pripremi Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara za RH
- Ustrojava i vodi evidenciju o obavljenim intervencijama
- Prati i koordinira poslove preventivne zaštite i gašenja požara
- Organizira vježbe, vatrogasna natjecanja i rad s vatrogasnom mladeži
- Daje prijedloge poboljšanja operativne pripravnosti i uvježbanosti
- Analizira vatrogasne intervencije i predlaže poboljšanja
- Analizira tehničku opremljenost vozila te predlaže poboljšanja
- Utvrđuje potrebe za osposobljavanjem
- Obavlja i druge poslove određene statutom i drugim propisima

Razrješenje zapovjednika prije isteka mandata moguće je ako:

- Sam traži razrješenje
- Trajno izgubi zdravstvenu sposobnost obavljati dužnost
- Povrijedi obvezu čuvanja državne tajne u svezi s obavljanjem dužnosti
- Svojim nesavjesnim radom prouzroči javnoj vatrogasnoj postrojbi veću štetu ili veće smetnje u radu.
- Je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv:
 - Života i tijela
 - Opće sigurnosti
 - Imovine
 - Službene dužnosti

Zapovjedništvo je strukovno tijelo kojim rukovodi zapovjednik društva, a u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik ili pomoćnici.

Zapovjedništvo društva čine zapovjednik, njegov zamjenik, pomoćnici i članovi čiji broj i imenovanje je propisano statutom. Također u obavljanju vatrogasnih intervencija ima ovlasti propisane Zakonom o vatrogastvu. [7]

Zapovjedništvo:

- Obavlja organizacijske poslove s ciljem efikasne provedbe vatrogasne djelatnosti
- Organizira i provodi vatrogasne vježbe
- Provodi praktične vježbe i teorijsku nastavu s operativnim članovima
- Priprema natjecateljska odjeljenja
- Organizira i provodi vatrogasna natjecanja
- Na prijedlog zapovjednika imenuje zamjenika zapovjednika, spremištara i zapovjednike odjeljenja
- Prati i koordinira provedbu preventivnih poslova u području zaštite od požara
- Skrbi o konstantnom stručnom osposobljavanju i usavršavanju članova
- Brine o održavanju vatrogasne opreme odnosno materijalno-tehničkih sredstava [7]

3.1.3 Predsjednik, upravni odbor i tajnik

Predsjednik i članovi upravnog odbora biraju se na mandat od 5 godina. Način izbora, ovlasti i odgovornosti predsjednika i članova upravnog odbora društva urešeni su statutom dobrovoljnog vatrogasnog društva, ako zakonom nije drukčije uređeno. [4]

Predsjednik dobrovoljnog vatrogasnog društva:

- zastupa i predstavlja Društvo,
- odgovara za zakonitost rada Društva,
- vodi poslove Društva sukladno odlukama Skupštine,
- odgovoran je za podnošenje Skupštini prijedloga godišnjeg financijskog izvješća,
- dostavlja zapisnik s redovne sjednice Skupštine nadležnom upravnom tijelu županije, odnosno Grada Zagreba koje vodi Registar udruga,
- sklapa ugovore i poduzima druge pravne radnje u ime i za račun Društva,
- brine o poštivanju Statuta i akata Društva te drugih propisa;

- saziva sjednice Skupštine i Upravnog odbora,
- skrbi o pripremi sjednica Skupštine i Upravnog odbora te potpisuje odluke, ugovore i druge akte koje donose Skupština i Upravni odbor;
- naredbodavac je za izvršenje financijskog plana,
- odgovoran je za zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava;
- obavlja druge poslove temeljem Statuta te odluka i zaključaka Skupštine i Upravnog odbora,
- donosi odluku o službenim putovanjima u inozemstvo,
- obavlja i druge poslove temeljem Statuta i smjernica Skupštine i Upravnog odbora.

Ukoliko je predsjednik dao ostavku ili je trajno spriječen obnašati dužnost, Upravni odbor imenovat će osobu koja će zamijeniti predsjednika do naredne sjednice Skupštine kada se treba provesti postupak izbora novog predsjednika. [6]

Izvršne funkcije i druge poslove utvrđene Statutom obavlja Upravni odbor Društva.

Upravni odbor čini 7 članova koji se biraju na mandat od 5 godina, a čine ga predsjednik, zapovjednik, zamjenik zapovjednika, tajnik i 3 člana. UO je izvršno i operativno kolegijalno tijelo.

Predsjednik UO saziva sjednice i rukovodi radom istoga. Sjednica se saziva prema potrebi, a najmanje 4 puta godišnje, pravovaljane odluke donose se natpolovičnom većinom prisutnih. [7]

Upravni odbor:

- predlaže Skupštini donošenje statuta te njegovih izmjena i dopuna
- verificira mandat članova Zapovjedništva
- bira, imenuje i razrješava članove tijela
- odlučuje o udruživanju u saveze, zajednice, mreže i druge oblike povezivanja
- donosi godišnji programa rada i financijski plan, na prijedlog zapovjednika i predsjednika

- obavlja i druge poslove određenih ovim Zakonom i statutom.
- donosi odluku o ustupanju nepokretne i pokretne imovine;
- donosi odluke o žalbenim postupcima iz osnove rada zaposlenih stručnih djelatnika,
- donosi odluku o provođenju godišnjih inventura uz usvajanje pripadajućeg izvještaja,
- donosi odluke o osnovnim pitanjima financijskog poslovanja između dvije sjednice Skupštine;
- donosi prijedlog dodjele vatrogasnih i drugih javnih priznanja članovima Društva,
- prati ostvarivanje programa rada, financijskog plana, odluka, zaključaka i smjernica koje donosi Skupština;
- daje tumačenje ovog Statuta
- imenuje i razrješava tajnika,
- imenuje i razrješava blagajnika,
- imenuje i razrješava članove i predsjednike radnih tijela Upravnog odbora,
- imenuje i razrješava svoje predstavnike u radna tijela i organizacije s kojima surađuje.

Članovi Upravnog odbora odgovorni su Skupštini za svoj rad, a predsjednik Upravnog odbora odgovoran je Skupštini za ukupan rad Upravnog odbora. Pojedini član Upravnog odbora može biti opozvan od strane Skupštine i prije isteka vremena na koje je izbran, ako ne provodi poslove i zadatke utvrđene odlukama i zaključcima Upravnog odbora.

Skupština Društva može opozvati i čitav Upravni odbor, ako ne obavlja svoje dužnosti u skladu s ciljevima, zadacima, odlukama i zaključcima Skupštine.

Članu Upravnog odbora mandat može prestati i u slučaju trajne spriječenosti obavljanja dužnosti ili smrti.

Upravni odbor ovlašten je na upražnjeno mjesto imenovati novog člana koji će dužnost obnašati do isteka tekućeg mandatnog razdoblja, a kojeg mora potvrditi Skupština na prvoj narednoj sjednici. [7]

Tajnika Društva bira i imenuje Upravni odbor na mandat od 5 godina za obavljanje stručno-administrativnih poslova Društva.

Tajnik:

- pomaže predsjedniku u pripremi sjednica UO-a i Skupštine te u izradi materijala o kojima će se na sjednici raspravljati,
- predstavlja i zastupa Društvo,
- vodi propisane evidencije o članstvu (Matičnu knjigu), imovini, školovanju i stručnom osposobljavanju, dodjeli priznanja i dr.,
- obavlja i druge zadaće koje mu povjeri UO ili predsjednik. [7]

3.1.4 Ciljevi i djelatnosti dobrovoljnog vatrogasnog društva

Ciljevi Društva:

- Unapređenje sustava zaštite od požara i vatrogastva na području odgovornosti Društva,
- Organizacija preventivne zaštite i podizanje svijesti o istoj
- Učinkovita provedba vatrogasne djelatnosti na području djelovanja odnosno područja odgovornosti,
- Provođenje vatrogasnih aktivnosti,
- Osposobljavanje, usavršavanje, održavanje i podizanja operativne spremnosti članova,
- Podizanje svijesti i očuvanje vatrogasne tradicije u lokalnoj zajednici,
- Promicanje vatrogasnog sustava kroz vatrogasna natjecanja, rad s mladeži te kroz djelovanje lokalnoj zajednici,
- Dodjela strukovnih priznanja i predlaganje dodjele javnih priznanja za svoje zaslužne članove,
- Suradnja s tijelima jedinica lokalne samouprave, pravnim osobama, sredstvima javnog priopćavanja, udrugama i drugim organizacijama radi unapređivanja sustava vatrogastva i zaštite od požara,

- Promicanje značaja dobrovoljnog vatrogastva,
- Razvijanje pozitivnih ljudskih vrijednosti poput solidarnosti, požrtvornosti, nesebičnosti i prijateljstva. [7]

Djelatnost Društva:

- Sudjelovanje u provedbi preventivnih mjera zaštite od požara i tehnoloških eksplozija,
- Gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom i tehnološkom eksplozijom,
- Pružanje tehničke pomoći u nezgodama i opasnim situacijama,
- Obavljanje drugih poslova u nesrećama, ekološkim i sličnim nesrećama. [7]

Vatrogasna djelatnost provodi se na kopnu, moru, jezerima i rijekama kao neprofitna, stručna i humanitarna djelatnost od interesa za RH.

Društvo može, osim vatrogasne djelatnosti, obavljati gospodarske, ugostiteljske i društvene djelatnosti sukladno odredbama pozitivnih propisa, ako se time ne umanjuje intervencijska spremnost vatrogasne postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Za obavljanje takvih djelatnosti Društvo može imati stalne i povremeno zaposlene djelatnike.

Također, za potrebe članova, društvo može uz odobrenje Državne vatrogasne škole provoditi programe neformalnog obrazovanja propisanog Zakonom. [4]

Može:

- Organizirati savjetovanja i seminare
- Pokazne vježbe i prezentacije (slika 10)
- Provedbu teorijske nastave i praktičnih vježbi
- Sudjelovati u aktivnostima zaštite okoliša
- Poduzimati druge radnje za ostvarivanje ciljeva i obavljanje djelatnosti [6]

Slika 10. Terensko - pokazna vježba

3.2 Javne vatrogasne postrojbe RH

Javna vatrogasna postrojba je nadležno tijelo za provedbu vatrogasne djelatnosti na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave, s pripadajućim ovlastima. Sukladno vatrogasnom planu grada, JVP osniva jedinica lokalne samouprave na temelju odluke predstavničkog tijela kao neprofitnu pravnu osobu. Također je proračunski korisnik svog osnivača.

Na prijedlog predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave za osnivanje JVP suglasnost daje glavni vatrogasni zapovjednik. Osnivač mora osigurati financijska sredstva, vatrogasnu tehniku s prostorom za smještaj i za rad te predviđen broj profesionalnih vatrogasaca prema vatrogasnom planu županije te izrađenoj procjeni ugroženosti.

Nakon što su ispunjeni navedeni uvjeti osnivači imenuju privremenog zapovjednika JVP, koji je pod nadzorom osnivača ovlašten obaviti pripreme za početak rada, a osobito osigurati dozvole potrebne za početak rada. [4]

3.2.1 Upravljanje javnom vatrogasnom postrojbom

Javnom vatrogasnom postrojbom upravlja vatrogasno vijeće, a čiji članovi se biraju na mandat od pet godina. Vatrogasno vijeće obavlja poslove utvrđene Zakonom o vatrogastvu, aktom o osnivanju i statutom.

Unutarnje ustrojstvo JVP uređuje se statutom i aktom o osnivanju, a sukladno Zakonom o vatrogastvu te podzakonskim aktima.

Vatrogasna vijeća JVP koje imaju sjedište u županijskim sjedištima odnosno najveća postrojba u jedinici lokalne (regionalne) samouprave broji 5 članova, a čine ga:

- predstavnik HVZ,
- predstavnik vatrogasne zajednice županije
- predstavnik vatrogasne zajednice grada, područja odnosno općine,
- predstavnik radnika
- i predstavnik osnivača, svi s jednakim pravom glasa. („Rješenje Ustavnog suda“) [4]

Vatrogasno vijeće upravlja vatrogasnom postrojbom te u tom smislu:

- donosi Statut, uz prethodnu suglasnost osnivača,
- donosi opće akte,
- predlaže Osnivaču statusne promjene, promjenu ili proširenje djelatnosti te promjenu naziva i sjedišta vatrogasne postrojbe,
- raspisuje natječaj te utvrđuje prijedlog za imenovanje zapovjednika,
- raspisuje natječaj te donosi odluke o zasnivanju radnih odnosa u postrojbi,
- donosi odluke o prestanku radnih odnosa uslijed slučajeva otkaza uslijed povrede radnih obveza,
- donosi programe rada i razvoja na prijedlog zapovjednika i nadzire njihovo provođenje,
- donosi financijski plan i godišnji financijski izvještaj,
- raspravlja i odlučuje o izvješću zapovjednika o radu postrojbe,
- odlučuje o stjecanju, opterećivanju ili otuđivanju nekretnina ,
- odlučuje o stjecanju pokretne imovine,

- odlučuje o rashodu pokretne imovine ,
- odlučuje o opterećivanju pokretne imovine,
- donosi odluke u drugom stupnju u predmetima u kojima se odlučuje o pojedinim pravima radnika,
- obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom o vatrogastvu, Statutom i općim aktima postrojbe

Vatrogasno vijeće poslove iz svoje nadležnosti obavlja na sjednicama, te pravovaljano raspravlja i odlučuje kada je na sjednici prisutna natpolovična većina ukupnog broja članova i tako donosi odluke, osim u slučajevima donošenja statuta, financijskog plana i financijskog izvještaja, kad odluke donosi natpolovičnom većinom ukupnog broja članova Vatrogasnog vijeća.

Zapovjednik javne vatrogasne postrojbe predstavlja i zastupa vatrogasnu postrojbu, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun vatrogasne postrojbe, zastupa vatrogasnu postrojbu u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima, organizira i vodi rad i poslovanje vatrogasne postrojbe. Zapovjednik je odgovoran za zakonitost, operativnost i stručnost rada javne vatrogasne postrojbe.

Zapovjednik ne može bez posebne ovlasti vatrogasnog vijeća ili osnivača nastupati kao druga ugovorna strana, sklapati ugovore u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime, a za račun drugih osoba, ili u ime i za račun drugih osoba, ali može dati punomoć drugoj osobi da zastupa vatrogasnu postrojbu u pravnom prometu. Punomoć može dati samo u granicama svojih ovlasti, a daje se sukladno odredbama zakona kojim se uređuju obvezni odnosi.

Zapovjednik javne vatrogasne postrojbe ima zamjenika koji ga mijenja u slučaju njegove odsutnosti. [4]

Zapovjednik je poslovodni i stručni voditelj vatrogasne postrojbe i u tom slučaju:

- organizira i vodi rad i poslovanje postrojbe,
- predstavlja i zastupa postrojbu u svim postupcima,
- poduzima odgovarajuće radnje u ime i za račun postrojbe,

- odgovara za zakonitosti rada postrojbe
- odgovara za operativnost i stručnost postrojbe,
- odgovara za financijsko poslovanje postrojbe,
- predlaže plan i program rada Vatrogasnom vijeću,
- podnosi pisano izvješće o radu postrojbe jednom godišnje,
- samostalno donosi odluke u vezi s djelovanjem postrojbe iz svog djelokruga,
- samostalno donosi odluke o stjecanju pokretne, o otuđivanju iste,
- donosi odluke u prvom stupnju u predmetima u kojima se odlučuje o pojedinim pravima radnika,
- organizira rad i obavlja raspored radnika postrojbe,
- obavlja druge poslove utvrđene Zakonom o radu, Statutom i općim aktima postrojbe,
- zastupa postrojbu u svim postupcima pred sudovima, pravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima.

Zamjenik zapovjednika pomaže zapovjedniku u obavljanju odgovarajućih poslova, odnosno obavlja odgovarajuće poslove koje mu zapovjednik povjeri te ga mijenja u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti. Zamjenika imenuje na mandat od 5 godina, te ga imenuje svojom odlukom.

Razrješenje zapovjednika prije isteka mandata je moguće ako:

- Sam traži razrješenje
- Trajno izgubi zdravstvenu sposobnost obavljati dužnost
- Povrijedi obvezu čuvanja državne tajne u svezi s obavljanjem dužnosti
- Svojim nesavjesnim radom prouzroči javnoj vatrogasnoj postrojbi veću štetu ili veće smetnje u radu.
- Je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv:

- Života i tijela
- Opće sigurnosti
- Imovine
- Službene dužnosti [4]

3.2.2 Unutarnje ustrojstvo i zaposlenici javne vatrogasne postrojbe

Unutarnje ustrojstvo, broj zaposlenika, uvjeti za pojedina radna mjesta te poslovi i zadaci određuju se posebnim općim aktom postrojbe, a kreće se od principa potreba i racionalnosti poslovanja.

Broj profesionalnih vatrogasaca određuje se sukladno odgovarajućim elementima procjene ugroženosti i plana zaštite od požara.

Pravni, administrativni i računovodstveno financijski poslovi ustrojavaju se radi ostvarivanja djelatnosti postrojbe i njezinog poslovanja kao javne službe, vođenja propisane dokumentacije i evidencije, javnosti rada, obavljanja računovodstveno financijskih i drugih administrativno stručnih poslova potrebnih za rad i poslovanje postrojbe i ostvarivanja prava i obveza radnika.

Pomoćno tehničkim poslovima se osiguravaju primjereni tehnički i drugi uvjeti za ostvarivanje plana i programa.

Javna vatrogasna postrojba može imati i stručnu službu koja obavlja stručne i administrativne poslove. Na radne odnose zaposlenih u stručnoj službi primjenjuje se opći propisi o radu, ako Zakonom o vatrogastvu nije drukčije propisano.

Vatrogasno vijeće JVP aktom o unutarnjem ustroju propisuje uvjete koje moraju ispunjavati zaposleni u stručnoj službi.

Radna mjesta u postrojbi popunjavaju se putem javnog natječaja kojeg raspisuje zapovjednik nakon dobivene suglasnosti Vatrogasnog vijeća. U tom natječaju se objavljuju uvjeti koje kandidat mora ispunjavati, vrijeme na koje se sklapa ugovor o radu, rok do kojeg se primaju prijave kandidata i rok u kojem će prijavljeni kandidati biti obaviješteni o izboru. [4]

3.2.3 Djelatnosti javne vatrogasne postrojbe

Javna vatrogasna postrojba obavlja vatrogasnu djelatnost, stručna i humanitarna djelatnost od interesa za RH odnosno sudjeluje u:

- provedbi preventivnih mjera zaštite od požara i tehnoloških eksplozija,
- gašenju požara i spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom i tehnološkom eksplozijom,
- pruža tehničku pomoć u nezgodama i opasnim situacijama,
- te obavlja i druge poslove u nesrećama, ekološkim i onim nesrećama, na kopnu, moru, jezerima i rijekama.

U okviru vatrogasne djelatnosti skrbi o potrebama i interesima građana na svom području za organiziranjem i djelovanjem učinkovite vatrogasne službe.

Ostale djelatnosti javne vatrogasne postrojbe su:

- servis vatrogasnih aparata,
- servis vatrogasne opreme i vozila,
- pružanje usluga vatrogasnih (protupožarnih) osiguranja i tehničke zaštite,
- pružanje usluga najma prostora,
- pružanje usluga prijevoza vode,
- pružanje usluge nadzora nad vatrodojavnim sustavom,
- iznajmljivanje vatrogasne opreme,
- osposobljavanje pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara,
- osposobljavanje i usavršavanje vatrogasnih kadrova,
- pripremanje i organizacija seminara iz djelatnosti.

Pored navedenih djelatnosti koje su upisane u sudski registar, postrojba može obavljati i druge djelatnosti koje služe obavljanju upisanih djelatnosti, ako su one u manjem opsegu ili uobičajeno obavljaju uz upisanu djelatnost. [4]

3.2.4 Intervencijska vatrogasna postrojba

Sukladno Zakonu o vatrogastvu, glavni vatrogasni zapovjednik može narediti svakoj vatrogasnoj postrojbi da sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji na teritoriju RH s određenim brojem vatrogasaca i tehničkom opremom.

Zbog toga je organizirana intervencijska postrojba koja broji oko 130 vatrogasaca koji sudjeluju u vatrogasnim intervencijama po pozivu glavnog vatrogasnog zapovjednika.

Intervencijske vatrogasne postrojbe popunjavaju se iz sastava javnih vatrogasnih postrojbi kao i ostalih vatrogasnih postrojbi na području RH, kao dopunskih snaga.

Prva razmišljanja o potrebi organiziranog oblika namjenskih snaga za gašenje požara otvorenih prostora nastala su nakon velikog požara na otoku Korčuli 1998. godine.

Vlada RH svake godine donosi Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za RH. Temeljem tog Programa u svakoj protupožarnoj sezoni određeni broj pripadnika intervencijske vatrogasne postrojbe u periodima od po 15 dana upućuju se na redovne dislokacije na području priobalja. Dislokacije počinju otprilike krajem lipnja i završavaju krajem rujna.

Radi brzog djelovanja u gašenju požara prvenstveno na području Jadrana i pružanju prve pomoći susjednim državama u izvršavanju obveza utvrđenih međunarodnim ugovorima osnivaju se, na razini RH, intervencijske vatrogasne postrojbe u sustavu kojih su i zračne snage za gašenje požara otvorenog prostora (slika 11).

Slika 11. Zračne snage intervencijske vatrogasne postrojbe

Sustavom, opremljenošću i osposobljenošću tim se postrojbama osigurava:

- Sudjelovanje na području cijele RH kada požari ili drugi akcidenti izmaknu kontroli vatrogasnih snaga s područja jedinica lokalne samouprave odnosno više općina ili gradova
- Vrlo kratko vrijeme podizanja tako da su mobilne na cijelom području Jadrana što im omogućava zajedničko djelovanje s protupožarnim zračnim snagama (Canadairi i helikopteri), a obučeni su za brzo desantiranje pomoću helikoptera
- Sudjelovanje u možebitnoj pomoći susjednim državama sukladno potpisanim međudržavnim sporazumima u pogledu međusobne ispomoći prilikom velikih civilizacijskih katastrofa. [5]

4. DOBROVOLJNI I PROFESIONALNI VATROGASCI

Vatrogasci spašavaju ljude, životinje i štite imovinu ugrožene požarom, poplavom, potresima i u drugim katastrofama, a djeluju i u raznim tehničkim intervencijama, kao što su prometne nesreće, vađenje utopljenika, spašavanje ljudi i životinja s visina i dubina i dr.

Da bi ta zaštita bila što djelotvornija, organiziraju se profesionalne vatrogasne postrojbe sa stručno osposobljenim vatrogascima, koje imaju organizirano stalno dežurstvo i spremni su pomoći u svakom trenutku.

Na znak dojave požara ili neke druge vrste intervencije koju su zaprimili operativni djelatnici na broju telefona „193“, vatrogasci žurno kreću na mjesto intervencije ne bi li što prije počeli sa gašenjem ili spašavanjem. Radne zadaće vatrogasca su raznolike.

Prilikom samo jedne akcije mogu imati više zadataka, kao što su gašenje požara, spašavanje ljudi i pružanje prve pomoći, prozračivanje prostorija zahvaćenih dimom, iznošenje stvari iz prostorija zahvaćenih požarom i niz drugih poslova koji se pokažu potrebnima. Kako je riječ o zahtjevnim i složenim poslovima, u postrojbama je prijeko potrebna organiziranost i timski rad, radi čega se svakodnevno provodi teorijska i praktična nastava u učionici i na poligonu.

Da bi vatrogasac bio spreman izvršiti svaku zadaću koja se pred njega postavi, mora osim strukovnog znanja biti i u dobroj kondiciji tj. Mora biti spreman izdržati različite psiho – fizičke napore koji se od njega očekuju. U svrhu toga rade se razne fizičke pripreme i vježbe. Vježbe se sastoje od jutarnje tjelovježbe tj. Razgibavanje u ljetnim mjesecima vani ispred postaje, a u zimskim mjesecima u teretani i prostoriji za stolni tenis.

Nakon toga vatrogasci imaju pola sata rezervirano za topli obrok. Nakon toplog obroka slijedi rad s opremom, vježbe i uvježbavanja za moguće intervencije da bi se što bolje, efikasnije i u što kraćem vremenu sa minimalnim posljedicama i štetom izvršili zadaci, što možemo vidjeti na slici 12. [3]

Slika 12. Rad s opremom i vježbe

Profesionalni vatrogasac je osoba koja je zaposlena u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi odnosno dobrovoljnom vatrogasnom društvu, a koja zadovoljava uvjete propisane Zakonom o vatrogastvu i podzakonskim aktima za obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca.

Zanimanje vatrogasac/vatrogasni tehničar stječe se nakon završetka srednje škole u programu prekvalifikacije putem obrazovanja odraslih.

Uvjeti za zasnivanje radnog odnosa osobe na mjesto profesionalnog vatrogasca:

- Mora imati hrvatsko državljanstvo
- Da je mlađa od 30 godina prilikom prvog zaposlenja na radnom mjestu profesionalnog vatrogasca
- Da ima stečenu kvalifikaciju na razinama 4.1 ili 4.2 prema HKO-u ili stečenu kvalifikaciju vatrogasnog smjera
- Da ima posebno zdravstveno stanje i psihičku sposobnost
- Ispunjavati posebno propisnu razinu tjelesne i motoričke sposobnosti
- Da nije kažnjavana za kaznena djela koja su propisana Kaznenim zakonom [4]

Dobrovoljni vatrogasac je osoba koja je učlanjena u dobrovoljno vatrogasno društvo, koja se sukladno svojim obvezama i sposobnostima svrstava u odgovarajuću kategoriju članstva. Članovi društva mogu biti: operativni, pričuvni, veterani, pomažući, počasni i mladež.

Operativni član dobrovoljnog vatrogasnog društva pripadnik je vatrogasne postrojbe Društva u dobi od 18 do 65 godina, koji udovoljava uvjetima Zakona o vatrogastvu u pogledu osposobljenosti te tjelesne i duševne sposobnosti. DVD može dodatno regulirati članstvo u vlastitoj operativnoj postrojbi odgovarajućim odredbama svojeg statuta. Status operativnog člana osoba može imati samo u jednom društvu, s prebivalištem na području djelovanja odnosno odgovornosti tog društva.

Pričuvni član je svaki član društva u dobi iznad 65 godina ili onaj član koji zbog svojih osobnih obveza, zdravstvenih i drugih razloga ne može provoditi obveze operativnog člana. Pričuvni član može obavljati preventivne, organizacijske, materijalno-financijske, administrativne i slične poslove.

Pomažući član je fizička ili pravna osoba koja financijskom ili drugom potporom odnosno aktivnošću pomaže društvo u ostvarivanju njegovih ciljeva i zadataka ili plaća članarinu koju odredi Skupština Društva na prijedlog Upravnog odbora. Pomažući član može biti i bivši operativni ili pričuvni član, koji na osobni zahtjev prihvati obveze iz prethodnog stavka.

Član veteran je bivši operativni član Društva s navršenih 60 godina života i najmanje 30 godina vatrogasnog staža. Član veteran može obavljati organizacijske, materijalno-financijske, administrativne, poslove osposobljavanja i dr.

Počasni član je fizička ili pravna osoba koja na poseban način pridonosi ostvarivanju ciljeva i zadataka društva. Odluku o proglašenju počasnim članom donosi Skupština društva na prijedlog Upravnog odbora. Skupština društva ili vatrogasne zajednice može donijeti odluku o proglašenju svog počasnog dužnosnika (predsjednika, zapovjednika, tajnika) ukoliko se radi o dugogodišnjem uspješnom obnašanju dužnosti ili iznimnim konkretnim

zaslugama u obnašanju iste dužnosti. Počasnom članu odnosno dužnosniku izdaje se povelja ili posebna diploma.

Članovi vatrogasne mladeži su mladi od 6 do 18 godina koji pristupe u Društvo po osobnoj želji, uz pristanak roditelja ili staratelja te pridonose ostvarivanju ciljeva Društva. [8]

4.1 Organizacija rada vatrogasaca

Profesionalni vatrogasac dužan je u obavljanju vatrogasne djelatnosti raditi po rasporedu radnog vremena koji određuje poslodavac odnosno nadležni zapovjednik. Takav rad može uključivati:

- Rad u smjenama
- Rad u turnusu
- Rad subotama, nedjeljama, blagdanima i drugim neradnim danima
- Prekovremeni rad
- Noćni rad
- Pripravnost
- Rad organiziran na drukčiji način

U tom slučaju profesionalnom vatrogascu pripada pravo na povećanu plaću, sukladno općim propisima o radu i kolektivnom ugovoru, a prava na slobodne dane sukladno kolektivnom ugovoru.

Radi održavanja operativne pripravnosti vatrogasaca i vatrogasne tehnike na visokoj razini te gašenje požara, spašavanje ljudi i imovine, dužina trajanja rada profesionalnih vatrogasaca može biti duža od osam sati u razdoblju od 2 sata, ali ne duže od 12 sati.

Poslodavac je pri organizaciji noćnog rada, rada u smjenama i turnusu dužan osigurati vatrogascima dnevni odmor u neprekidnom trajanju od minimalno 12 sati. Također je dužan voditi osobitu brigu o organizaciji rada prilagođenoj

profesionalnom vatrogascu te o sigurnostima i zdravstvenim uvjetima u skladu s naravi posla koji se obavlja kroz takav rad i smjene.

Kako je poslodavac dužan osigurati sigurnost i zdravstvenu zaštitu u skladu s naravi posla koji se obavlja, tako je i dužan osigurati sredstva zaštite i prevencije koje odgovaraju i primjenjuju se na sve profesionalne vatrogasce te su dostupne u svako doba.

Kod organizacije rada u smjenama koje uključuju i noćni rad (slika 13), mora se osigurati izmjena smjena tako da vatrogasac u noćnoj smjeni radi uzastopce najduže tjedan dana.

Slika 13. Rad vatrogasaca noću

Dužan je i organizirati, prema utvrđenom radnom vremenu, smjenski rad odnosno rad u turnusu na način da se osigura operativna spremnost vatrogasne postrojbe u redovitom smjenskom radu odnosno redovitom radu u turnusu.

U vrijeme izvanrednog događaja, nesreće, katastrofe kada je potrebno neprekidno djelovanje vatrogasne postrojbe, nakon razdoblja od 2 sata

djelovanja voditelj intervencije dužan je osigurati minimalni dnevni odmor pripadnicima u trajanju od 24 sata te smjenu vatrogasne postrojbe.

Glavni vatrogasni zapovjednik i županijski vatrogasni zapovjednik ovlašteni su u slučaju mogućeg nastanka izvanrednog događaja, nesreće, katastrofe odnosno proglašenja elementarne nepogode:

- pozvati vatrogasce koji su u pripravnosti
- nalagati prekovremeni rad
- poduzimati druge mjere i aktivnosti
- organizirati drukčiji raspored rada i radnog vremena
- mjesto rada službenicima i namještenicima Hrvatske vatrogasne zajednice, profesionalnim vatrogascima zaposlenima u javnim vatrogasnim postrojbama i dobrovoljnim vatrogasnim društvima

U slučaju izvanrednog događaja, nesreće odnosno katastrofe službenike i namještenike Hrvatske vatrogasne zajednice, vatrogasce vatrogasnih zajednica županija, vatrogasne zajednice Grada Zagreba, vatrogasnih zajednica općina, gradova i područja te profesionalnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih društva ne primjenjuju se odredbe općih propisa o radu o ograničenju trajanja prekovremenog rada. („Pravilnik o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova“) [4,5]

Radni uvjeti

Vatrogasci rade u vrlo raznolikim uvjetima. Pri gašenju požara i drugim akcijama izloženi su mnogim štetnim utjecajima. Najčešće su izloženi opasnosti od plamena, dima, otrovnih para, urušavanju objekta, pada predmeta i kemikalija.

U akcijama su gotovo stalno izloženi raznim vremenskim utjecajima sunce, kiša, snijeg. Da bi se štetni utjecaji smanjili, primjenjuju se tehnička i osobna zaštitna sredstva ovisno o specifičnosti događaja. Na slici 14 možemo vidjeti vatrogasca koji je opremljen za vatrogasnu intervenciju te interventno vatrogasno odijelo koje koristi, dok na slici 15 možemo vidjeti vatrogasca u odijelu za šumske požare. [5]

Oprema za zaštitu vatrogasca dijeli se na:

a. Osobna zaštitna oprema:

- Zaštitna odjeća i obuća
- Vatrogasna kaciga
- Penjački opasač s priborom
- Zaštitna maska

b. Skupna zaštitna oprema:

- Penjačko i radno uže
- Odijela za zaštitu od topline
- Odijela za zaštitu od kemikalija
- Odijela za zaštitu od kontaminacije
- Aparati za zaštitu dišnih organa
- Dozimetri i detektori te pribor za dekontaminaciju
- Eksplozimetar
- Akumulatorska svjetiljka u sigurnosnoj izvedbi
- Druga oprema. [8]

Slika 14. Interventno vatrogasno odijelo

Slika 15. Odijelo za šumske požare

Vatrogasci moraju raditi vrlo brzo i usklađeno s drugim pripadnicima postrojbe. To su i fizički zahtjevni poslovi, jer treba rukovati vatrogasnom opremom i sredstvima, moraju se penjati i ulaziti u različita i nepristupačna mjesta. Ponekad su to dugotrajni poslovi gdje se može prestati raditi sok se posao ne završi – dok se ne ugasi požar, dok se ne oslobodi zakrčeni prostor ili ne osiguraju ljudi i materijalna dobra kojima prijete neka opasnost.

Radno vrijeme vatrogasca je 12 sati, a nakon toga slobodni su naizmjenice 12 ili 24 sata. Rade danju, noću, vikendima i blagdanima. Vatrogasni poslovi jesu poslovi s posebnim uvjetima rada, pa njih ne mogu obavljati osobe mlađe od 18 godina i osobe koje zdravstveno ne zadovoljavaju uvjetima. [5]

Psihološka pomoć dobrovoljnom i profesionalnom vatrogascu

Vatrogascu koji obavlja vatrogasne djelatnosti ili prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti posredno ili neposredno sudjelovao u traumatskom događaju ili drugoj

visoko stresnoj i kriznoj situaciji, pružit će se psihološka pomoć. Također psihološka pomoć može se omogućiti i članovima obitelji.

Vatrogasac koji odbije psihološku pomoć može se uputiti na izvanredni kontrolni zdravstveni pregled.

Psihosocijalna zaštita, mjerila i način postupanja u pružanju pomoći vatrogascima utvrđuju se pravilnikom koji donosi glavni vatrogasni zapovjednik. („Pravilnik o psihosocijalnoj zaštiti, mjerilima i načinu postupanja u pružanju pomoći vatrogascima“) [4]

4.2 Prava i obveze vatrogasaca

Ograničavanje prava na godišnji odmor

Vatrogascu se može promijeniti raspored ili prekinuti korištenje godišnjeg odmora radi obavljanja vatrogasne djelatnosti koja ne trpi odgodu. U tom slučaju vatrogasac ima pravo na naknadu stvarnih troškova nastalih promjenom rasporeda odnosno prekidom godišnjeg odmora.

Političko djelovanje

Vatrogasac ne smije politički djelovati u vatrogasnoj postrojbi odnosno vatrogasnoj organizaciji. Također ne smije u službenoj odori prisustvovati stranačkim i drugim političkim skupovima, osim ako je na tim skupovima prisutan rad obavljanja službenih obveza vatrogasne djelatnosti.

Ako se utvrdi da je vatrogasac postupio suprotno navedenome odgovoran je za težu povredu službene dužnosti odnosno povredu obveza iz radnog odnosa stegovno odgovara sukladno statutu vatrogasne organizacije.

Štrajk

Štrajk u vatrogasnoj djelatnosti nije dopušten u slučaju:

1. ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države
2. oružane pobune, ustanka i drugih oblika nasilnog ugrožavanja ustavnog poretka RH ili temeljnih sloboda i prava čovjeka i građana
3. izvanrednog događaja, nesreće ili katastrofe
4. drugih izvanrednih događaja koji ometaju normalno odvijanje života i ugrožavaju sigurnost ljudi i imovine

Sindikalno i strukovno organiziranje

Profesionalni vatrogasci imaju pravo na sindikalno i strukovno organiziranje.

Hrvatska vatrogasna zajednica će, u svrhu izrade prijedloga odluka važnih za materijalni položaj vatrogasca i vatrogasne struke, osnovati radne skupine te uključiti predstavnike sindikata.

Klasifikacija radnih mjesta

Ovisno o složenosti poslova, obrazovanju, osobnom zvanju, stupnju odgovornosti i ovlasti za donošenje odluka te samostalnosti u radu, radna mjesta profesionalnih vatrogasaca klasificiraju se u sljedeće kategorije:

- radna mjesta državne razine
- radna mjesta županijske razine
- radna mjesta gradske ili općinske ili područne razine
- radna mjesta operativnih vatrogasaca
- radna mjesta neoperativnih vatrogasaca

također se unutar ovih kategorija utvrđuju i potkategorije i razine potkategorija.

Klasifikaciju postrojbi i koeficijenta složenosti poslova te radnih mjesta i mjerila za utvrđivanje radnih mjesta vatrogasaca pravilnikom propisuje glavni vatrogasni zapovjednik.

Vatrogasna služba

U vatrogasnu službu ne može se primiti osoba kojoj je prestala služba u državnom tijelu ili tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave radi teže povrede službene dužnosti izvršnom odlukom nadležnog tijela u razdoblju od četiri godine od prestanka službe odnosno prestanka radnog odnosa otkazom ugovora o radu.

Osoba koja je primljena u vatrogasnu službu stječe status operativnog vatrogasca stjecanjem vatrogasnog zvanja.

Vatrogasno zvanje stječe se ovisno o:

- stupnju obrazovanja
- stručnom osposobljavanju ili usavršavanju
- iskustvu u obavljanju vatrogasne djelatnosti
- položenom stručnom ispitu i godišnjim ocjenama
sukladno Pravilniku za stjecanje vatrogasnih zvanja koji donosi glavni vatrogasni zapovjednik.

Glavni vatrogasni zapovjednik također propisuje:

- uvjete za stjecanje vatrogasnih zvanja
- oznake vatrogasnih zvanja (slika 16)
- funkcionalne oznake radnog mjesta
- promaknuće i napredovanje kroz vatrogasna zvanja
- uvjete i način prevođenja stečenih vatrogasnih zvanja u vatrogasna zvanja

[4]

Slika 16. Oznake vatrogasnih zvanja

4.3 Odgovornosti vatrogasca

Povreda službene dužnosti odnosno radnog odnosa

Profesionalni vatrogasac odgovara za povredu službene dužnosti odnosno povredu obveza iz radnog odnosa:

- kada šteti ugledu vatrogastva
- ako povjerene poslove i zadatke ne obavlja savjesno, stručno i u predviđenim rokovima
- ako se ne pridržava Ustava, zakona, drugih propisa i pravila vatrogasne službe o ponašanju za vrijeme službe ili izvan službe
- ako je povredu učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje

Kaznena odnosno prekršajna odgovornost ne isključuje odgovornost za povredu navedenog ako djelo koje je predmet kaznenog ili prekršajnog postupka ujedno predstavlja i povredu službene dužnosti odnosno povredu obveza iz radnog odnosa.

Ako je vatrogasac počinio takvu povredu, kriteriji i uvjeti uređuju se općim aktom vatrogasne organizacije koji mora biti u skladu s Zakonom o vatrogastvu, propisima donesenim na temelju njega i pravilima vatrogasne službe.

Odgovornost za štetu

Ako vatrogasac počini štetu trećim osobama u obavljanju vatrogasne službe ili prilikom obavljanja vatrogasne službe, za to odgovara RH odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a to ovisi na kojoj je intervenciji počinio štetu (državnoj, županijskoj ili lokalnoj). U slučaju da se dokaže da je šteta posljedica zakonite primjene javnih ovlasti, tada nema odgovornosti za štetu.

Ako je vatrogasac u obavljanju svog posla namjerno ili krajnjom nepažnjom nanio štetu RH ili jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, tada je dužan nadoknaditi štetu. Kada je u pitanju teža povreda vatrogasne službe, tada se u postupku utvrđuje o naknadi štete.

Vatrogasac se može u cijelosti ili dijelom osloboditi odgovornosti za nastalu štetu ako je do nje došlo:

- postupanjem po nalogu nadređenog rukovoditelja odnosno zapovjednika
- pod uvjetom da ga je vatrogasac prethodno pisano ili usmeno upozorio da će provedbom naloga nastati ili da bi mogla nastati šteta [4]

4.4 Vatrogasna odora

Pravilnikom o jedinstvenom obliku i kroju odore članova vatrogasnih postrojbi te oznakama zvanja detaljno je propisano kada i pod kojim uvjetima vatrogasci nose koju od navedenih odora, kakav je kroj i oblik pojedinih odora te posebno oznake zvanja i dužnosti.

Pravilnikom o zaštitnoj i drugoj osobnoj opremi pripadnika vatrogasnih postrojbi propisana je osobna zaštitna oprema koju nose vatrogasci prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti.

U daljnjem tekstu navedena je samo općenita podjela vatrogasnih odora te način odijevanja ovisno o aktivnostima u kojima sudjeluju vatrogasci. [8]

4.4.1 Svečana odora

Svečana odora (slika 17) može biti muška i ženska, a nosi se prilikom vatrogasnih svečanosti:

- Obilježavanja obljetnice
- Uručivanja odlikovanja i priznanja
- Posvete zastave ili kipa sv. Florijana
- Svečanog prijema nove vatrogasne tehnike
- Sprovoda člana i slično

Svečana odora sastoji se od bluze i hlača, a vatrogasac koji je u nju odjeven na glavi može imati svečanu kapu ili svečanu kacigu. Obuven je u tamne čarape i crne niske cipele bez ukrasa.

Kod žena je propisan šeširić. Žene kad nose svečanu odoru oblače suknju, čarape u boji kože i niske crne cipele.

U svečanu odoru spadaju i bijela vatrogasna košulja plava vatrogasna kravata, bijele svečane rukavice te svečani opasač. [8]

Slika 17. Svečana vatrogasna odora

4.4.2 Radna odora

Članovi vatrogasnih postrojbi nose radnu odoru (slika 18) prilikom:

- obavljanja svakodnevnih aktivnosti
- kod stručnog osposobljavanja i usavršavanja
- provedbe natjecanja i slično

Radna odora ista je za oba spola, a sastoji se od bluze, hlača, kape „domobranke“, plave (članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava) ili sive (pripadnici profesionalnih vatrogasnih postrojbi) vatrogasne košulje i plave vatrogasne kravate.

Sama vatrogasna kravata plave boje nosi se u slijedećim slučajevima:

- ukoliko u njoj sudjeluju u vatrogasnim svečanostima
- tijekom obavljanja dužnosti predavača pri teorijskom dijelu osposobljavanja i usavršavanja
- tijekom obavljanja dužnosti suca na vatrogasnim natjecanjima

Slika 18. Radna vatrogasna odora

4.4.3 Zaštitna odora

Zaštitnu odoru nose svi članovi vatrogasnih postrojbi tijekom obavljanja vatrogasne intervencije, a ovisno o vrsti intervencije koriste:

- Odoru za prilaz vatri (slika 19)
- Odoru za prolaz kroz vatru
- Odoru za rad s opasnim tvarima (slika 20) [8]

Slika 19. Odora za prilaz vatri

Slika 20. Odora za rad s opasnim tvarima

4.4.4 Pravila nošenja odore

Vatrogasci nose propisanu radnu i svečanu odoru ili zaštitnu odjeću za vrijeme službe i javnih nastupa. Kad su u vatrogasnoj odori moraju biti uredni, propisno odjeveni i primjerno se vladati.

Na takvim odorama samo se mogu nositi oznake zvanja, dužnosti, specijalnosti i pripadnosti vatrogasnoj organizaciji.

Na lijevoj nadlaktici nosi se samo jedna oznaka pripadnosti dobrovoljnom vatrogasnom društvu ili javnoj vatrogasnoj postrojbi. Gornji rub oznake pripadnosti udaljen je sedam centimetara od ruba ramena. Dok se na desnoj nadlaktici bluze nosi oznaka vatrogasne zajednice.

Oznaku Hrvatske vatrogasne zajednice nose samo njeni dužnosnici i osobe koje ju predstavljaju na međunarodnim manifestacijama (stručni skupovi, vatrogasne olimpijade i slično).

Tijekom ljetnog razdoblja članovi mogu nositi svečanu ili radnu odoru bez bluze, osim kod nastupa na vatrogasnom natjecanju ili kod određenih aktivnosti pri kojima bluza predstavlja dodatnu zaštitu. Bluza uvijek mora biti zakopčana, dok se u ljetnom razdoblju bluza može skinuti u skladu sa zapovjedi rukovoditelja ili organizatora određene manifestacije. Kada dođu hladni dani članovima je dozvoljeno nošenje pulovere ispod bluze odore, ali mora biti iste boje kao i sama odora.

Vatrogasci moraju nositi kapu dok provode dužnosti na otvorenom prostoru, odnosno moraju je skinuti u slučaju protokolne obveze. [8]

5. ZAŠTITA NA RADU

Odredbe iz Zakona koje se odnose na zaštitu na radu na vatrogasnim intervencijama jednako se primjenjuju na profesionalne i na dobrovoljne vatrogasce koji obavljaju vatrogasnu djelatnost odnosno provode vatrogasne intervencije.

Zaštita na vatrogasnoj intervenciji

Na vatrogasnoj intervenciji dodatno se primjenjuju posebna pravila zaštite na radu koja se odnose na vatrogasce, način obavljanja posla i radne postupke na vatrogasnoj intervenciji.

Posebna pravila sadrže zahtjeve u pogledu dobi, završenog stručnog obrazovanja i drugih oblika osposobljavanja i usavršavanja rad, zdravstvenog stanja, psihičke sposobnosti, tjelesnog stanja, kojima vatrogasci moraju udovoljavati pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada.

Posebna pravila zaštite na radu sadrže i prava i obveze u vezi s:

- Organizacijom radnog vremena i korištenjem odmora
- Načinom korištenja odgovarajuće zaštitne opreme
- Posebnim postupcima pri uporabi odnosno izloženosti fizikalnim štetnostima, opasnim kemikalijama odnosno biološkim štetnostima
- Postavljanjem sigurnosnih znakova kojima se daje informacija ili uputa
- Uputama o radnim postupcima i načinu obavljanja poslova, posebno u pogledu trajanja posla te izloženosti radnika drugim naporima na radu ili u vezi s radom
- Postupcima s ozlijeđenim ili oboljelim radnikom do pružanja hitne medicinske pomoći odnosno do prijma u zdravstvenu ustanovu

Poslodavac je dužan uvažavati prirodu obavljanja poslova te prilagoditi zaštitu na vatrogasnoj intervenciji promjenjivim okolnostima radi poboljšanja stanja. Također je i dužan voditi računa o sposobnostima vatrogasaca koje mogu utjecati na zaštitu na intervenciji.

Kako bi se unaprijedila sigurnost i zaštita zdravlja vatrogasaca na intervenciji poslodavac bi trebao poboljšati razinu zaštite i usklađivati radne postupke s promjenama i napretkom u području tehnike, zdravstvene zaštite, ergonomije i drugih znanstvenih i stručnih područja te ih je obavezan organizirati tako da smanji izloženost vatrogasaca opasnostima, štetnostima i naporima, kako bi se spriječile

ozljede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi s obavljanjem vatrogasne intervencije.

Glavni vatrogasni zapovjednik pravilnikom propisuje osobna zaštitna sredstva, mjere, pravila, postupke i aktivnosti radi zaštite vatrogasaca na vatrogasnim intervencijama. [4]

Obavljanja poslova zaštite na radu

Poslodavac je obavezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s propisima o zaštiti na radu i Zakonom o vatrogastvu, stanju zaštite na radu i brojem vatrogasaca.

Poslodavac koji zapošljava do uključujući 9 vatrogasaca, poslove može obavljati samo ako ispunjava propisane uvjete ili obavljanje tih poslova može ugovoriti ugovorom o radu sa stručnjakom zaštite na radu.

Dok poslodavac koji zapošljava više od 50 profesionalnih vatrogasaca poslove uređuje sukladno propisima koji uređuju zaštitu na radu. [4]

Obveze prema tijelima nadzora

Poslodavac je obavezan obavijestiti Hrvatsku vatrogasnu zajednicu o smrtnoj ozljedi vatrogasca i o ozljedi zbog koje je vatrogascu pružena hitna medicinska pomoć i zbog koje je zadržan na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici.

Zapovjednik vatrogasne postrojbe dužan je obavijestiti HVZ o smrtnoj ozljedi dobrovoljnog vatrogasca, pripadnika vatrogasne postrojbe društva i o ozljedi zbog koje je dobrovoljnom vatrogascu pružena hitna medicinska pomoć.

Te obavijesti se moraju obavezno dostaviti odmah po nastanku smrtno i teške ili druge ozljede na vatrogasnoj intervenciji.

Smatra se da je obveza ispunjena ako je nakon pružanja prve pomoći vatrogascu te pozivanja hitne medicinske pomoći ili zbrinjavanja u zdravstvenu ustanovu bez

odgađanja obaviješten mjesno nadležni ured tijela nadležnog za inspekcijski nadzor na broj telefona objavljen na službenim stranicama tog tijela.

Vatrogasna tehnika i oprema

Vatrogasna vozila, uređaji, oprema, sredstva za gašenje, alat te zaštitna druga osobna oprema i sredstva koje vatrogasci koriste na vatrogasnim intervencijama (vatrogasna tehnika) moraju se održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju sukladno propisima, tehničkim normativima, normama i uputama proizvođača, o čemu vlasnik ili korisnik mora imati dokumentaciju.

Vlasnik ili korisnik vatrogasne tehnike koju koriste vatrogasne postrojbe odgovoran je za redovito ispitivanje ispravnosti te je dužan na propisan način provjeriti ispravnost vatrogasne tehnike prije stavljanja u uporabu, a nakon toga u propisanim intervalima.

Korisnik vatrogasne tehnike je vatrogasna organizacija koja je dobila na korištenje vatrogasnu tehniku od državnih tijela, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili drugih pravnih osoba.

Glavni vatrogasni zapovjednik pravilnikom propisuje popis vatrogasne tehnike koja podliježu ispitivanju, rokove i postupak ispitivanja, sadržaj, oblik i način izdavanja isprava o ispravnosti vatrogasne tehnike te uvjetima pod kojima ispitivanje može obavljati ovlaštena vatrogasna organizacija ili druga pravna osoba. [4]

6. FINANCIRANJE U SUSTAVU VATROGASTVA

Utvrđivanje sredstva za financiranje vatrogastva

Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica te za opremanje njezinih članica,

osiguravaju se u proračunu općine, grada i Grada Zagreba čije područje pokrivaju. Sredstva za financiranje također se osiguravaju u proračunima županija.

Ako su intervencije po nalogu županijskog vatrogasnog zapovjednika, tada se sredstva osiguravaju po proračunu županije, a ako su intervencije po nalogu glavnog vatrogasnog zapovjednika, tada se ona osiguravaju u državnom proračunu.

Također se sredstva za financiranje djelatnosti HVZ, Nacionalnog odbora za preventivnu zaštitu i gašenje požara, nabava opreme i sredstva za gašenje požara vatrogasnih postrojbi osigurava se u državnom proračunu. [4]

Način izračuna sredstava za financiranje vatrogastva

Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti osiguravaju gradovi, općine, županije i Grad Zagreb iz vlastitog proračuna.

Osnovicu za izračun sredstava iz vlastitog proračuna na koju se primjenjuje postotak, čine nenamjenski prihodi proračuna ostvareni u godini koja prethodi godini izrade proračuna, a koju će naputkom utvrditi glavni vatrogasni zapovjednik uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslovne financija.

Takva sredstva utvrđuju se prema sljedećim mjerilima:

1. Grad, općina ili županija s proračunom do 5.000.000,00kn izdvaja 5% sredstava iz osnovice, a svakim povećanjem proračuna za 1.000.000,00kn izdvajanje se smanjuje za 0.1% do 25.000.000,00kn ukupne vrijednosti prihoda proračuna
2. Grad, općina ili županija s proračunom od 25.000.000,00kn izdvaja 3% sredstava iz osnovice, a svakim povećanjem proračuna za 2.000.000,00kn izdvajanje se smanjuje za 0,1% do 45.000.000,00kn ukupne vrijednosti prihoda proračuna
3. Grad, općina ili županija s proračunom od 45.000.000,00kn izdvaja 2% sredstava iz osnovice, a svakim povećanjem proračuna za 10.000.000,00kn izdvajanje se smanjuje za 0,1% s tim da izdvajanje ne

može biti manje od 1% ukupnih proračunskih sredstava grada, općina ili županija, a Grad Zagreb izdvaja 0,35% iz proračuna Grada Zagreba. [4]

Premije osiguranja od požara

Društva za osiguranje izdvajaju sredstva u visini 5% od premije osiguranja od požara koja se uplaćuju u iznosu od 30% na račun HVZ, u iznosu od 30% na poseban račun županijske vatrogasne zajednice, odnosno Grada Zagreba na području na kojem se nalazi osigurana imovina i u iznosu od 0% na račun vatrogasne zajednice općine odnosno grada.

Pravne osobe koje za osiguranje od požara svoje imovine osnivaju vlastite osiguravajuće fondove, uplaćuju iz tih fondova sredstva.

Društva za osiguranje i fondovi obvezna su HVZ-u najkasnije do kraja veljače tekuće godine, a za prethodnu godinu, dostaviti izvješće koje sadrži sljedeće podatke:

- Ukupni prihod osiguravajućeg društva od premije osiguranja od požara
- O iznosu obvezne uplate sukladno ovom Zakonu
- Ukupni iznos uplaćen HVZ
- Ukupni iznos uplaćen vatrogasnoj zajednici županije i vatrogasnoj zajednici Grada Zagreba
- Ukupni iznos uplaćen vatrogasnim zajednicama jedinice lokalne samouprave
- Razlika za uplatu odnosno povrat

Nadzor nad obvezama društava za osiguranje i fondova za osiguranje obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. [4]

Naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma

Sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma osiguravaju se za potrebe vatrogasne djelatnosti u skladu s posebnim propisom kojim se utvrđuje područje šumarstva u iznosu od minimalno 20%.

Ta sredstva koriste se za poslove obavljanja vatrogasne djelatnosti, i to za aktivnosti opremanja i aktivnosti osposobljavanja.

Pravo na navedena sredstva ostvaruju vatrogasne organizacije prema stupnju:

- njihove opremljenosti
- površini šuma i šumskih zemljišta
- stupnju ugroženosti od požara za područje kojim provode vatrogasnu djelatnost [4]

Plaćanja propisanih pristojbi

Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice kod plaćanja komunalnih i energetske usluga, utvrđeni propisima koji reguliraju komunalnu djelatnost i energetske poslovanje, snose troškove kao kućanstva, odnosno prema tarifnim stawkama za kućanstva.

Također samostalno i slobodno raspoložu sredstvima koja ostvare priložima pravnih i fizičkih osoba, a kod obračunavanja i plaćanja posebne naknade za okoliš za vozila na motorni pogon, plaćaju naknade sukladno posebnom zakonu.

Financiranje osposobljavanja i usavršavanja vatrogasaca

Financijska sredstva za osposobljavanje i usavršavanje vatrogasaca osiguravaju Hrvatska vatrogasna zajednica, vatrogasne zajednice županija i Grada Zagreba, vatrogasne zajednice gradova, područja odnosno općina te dobrovoljna vatrogasna društva i javne vatrogasne postrojbe. [4]

Vatrogasna mreža

Vatrogasna mreža obuhvaća vatrogasne postrojbe s područja RH potrebne za obavljanje vatrogasne djelatnosti. Mrežu izrađuje i predlaže glavni vatrogasni zapovjednik, a donosi Vlada Republike Hrvatske.

Sredstva za financiranje vatrogasne mreže osiguravaju se iz namjenske stope poreza na dohodak sukladno važećim propisima i iz sredstava državnog proračuna.

Vlada RH će uredbom urediti način i kriterije za financiranje i utvrđivanje vatrogasne mreže. [4]

7. ZAKLJUČAK

U ovom sam radu prikazala ustroj i organizaciju Javne vatrogasne postrojbe i Dobrovoljnog vatrogasnog društva, kako izgleda radni dan vatrogasca, te njihova prava i obveze. Ukratko sam opisala vatrogasnu odoru i opremu, tehniku pa sve do financiranja i na kraju bitne zaštite na radu. Kao što sam navela u uvodu riječ „organizacija“ ovdje je jako bitna, jer drži povezanost i usklađenost takve djelatnosti, rješavanje problema, a sa svrhom postizanja ciljeva. Javna vatrogasna postrojba je nadležno tijelo za provedbu vatrogasne djelatnosti na određenom području, a također uz nju su i Dobrovoljna vatrogasna društva koja također imaju vrlo bitnu ulogu. Razlika između profesionalnog i dobrovoljnog vatrogasca je ta što profesionalni vatrogasac ima svoje 12 satno radno vrijeme, a dobrovoljni izlazi na intervenciju kada je to potrebno. U slučaju da se dogodi neka veća intervencija i ako Javna postrojba nema dovoljno vatrogasaca za odraditi takve intervencije, Dobrovoljna vatrogasna društva tada mnogo znače.

Vatrogasci moraju imati osobnu zaštitnu opremu kako bi se zaštitili na intervencijama. Uz samu odjeću koju nose imaju i ostalu opremu koja ih štiti od različitih opasnosti. Posebno je bitan izolacijski aparat koji se koristi kod požara u zatvorenim prostorima i služi za zaštitu dišnih organa.

Vrlo je bitna zaštita na radu na vatrogasnim intervencijama, a ona se jednako primjenjuje i na profesionalne i na dobrovoljne vatrogasce. Tako da se na vatrogasnim intervencijama dodatno primjenjuju posebna pravila zaštite na radu.

Iz vlastitog iskustva znam da je posao vatrogasca jako težak, kako psihički tako i fizički, ali s druge strane osjećaj je izvanredan kada znaš da si pomogao ljudima u nevolji.

8. LITERATURA

- [1] Mikac, T.; Blažević, D.: Planiranje i upravljanje proizvodnjom, Tehnički fakultet, Rijeka, 2007
- [2] Žugaj M., Šehanović, J.; Cingula.: Organizacija, Udžbenik Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin, 2004., ISBN 953-6775-63-8
- [3] Hrvatska vatrogasna zajednica, <https://hvz.gov.hr/>, pristupljeno 11.6.2024
- [4] Zakon o vatrogastvu, <https://www.zakon.hr/z/305/Zakon-o-vatrogastvu>, pristupljeno 13.9.2024
- [5] Popović ... (et al.): „Priručnik za osposobljavanje vatrogasnih dočasnika i časnika“, Hrvatska vatrogasna zajednica, Zagreb 2006.
- [6] Popović, Knežević, Posavec, Župančić, Merćep, Gauš, Blaha: „Priručnik za osposobljavanje vatrogasaca“, Hrvatska vatrogasna zajednica, Zagreb 2010.
- [7] Statut DVD-a Vrapče: osobni izvor
- [8] Besedić Ž., Kovaček S.: „Pravila vatrogasne službe“, Hrvatska vatrogasna zajednica, Zagreb, studeni 2008.

9. POPIS SLIKA

Slika 1. Poslovni sustav sa relevantnim grupama varijabli	2
Slika 2. Hrvatska vatrogasna zajednica - državna upravna organizacija	3
Slika 3. Statut grada Dubrovnika iz 1272. godine	4
Slika 4. Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu.....	7
Slika 5. Gradski vatrogasni zbor u Rijeci	8
Slika 6. Gjuro Stjepan Deželić	9
Slika 7. Vatrogasna oznaka	10
Slika 8. "Vatrogasni viestnik"	10
Slika 9. Dobrovoljno vatrogasno društvo	17
Slika 10. Terensko - pokazna vježba	25
Slika 11. Zračne snage intervencijske vatrogasne postrojbe	32
Slika 12. Rad s opremom i vježbe	34
Slika 13. Rad vatrogasaca noću	37
Slika 14. Interventno vatrogasno odijelo	39
Slika 15. Odijelo za šumske požare	40
Slika 16. Oznake vatrogasnih zvanja	44
Slika 17. Svečana vatrogasna odora.....	46
Slika 18. Radna vatrogasna odora	47
Slika 19. Odora za prilaz vatri.....	48
Slika 20. Odora za rad s opasnim tvarima.....	48